

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Mărdareș-Dava

Din sumar:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ACTUALITATEA

Constantin Prisnea: În patria lui Alișer Navoi.
Viitori concurenți ai transatlanticelor?
De la Belip la ceaiul pentru cosmonauți.

ARTĂ

Cum a venit „Dragostea nechemată”.
O fiică vulcanică.
Lumina lui Cehov.

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Doina Comănicu: Rivalul electronicii;
D. Todericiu: Faraonii... americani.
De ce a „inventat” natura moartea?
Dirijabilul pentru 2 000 de m... adincime.

18 (1050)

ANUL XXI
30 aprilie 1965
12 pagini, 1 leu

CITIȚI PAGINILE: Cartea, Reportaj, Es-
culap, Globul, Varia,
Cotidianul.

BELETRISTICĂ

Eu sînt Rex

Eu sînt Rex. Am un an și jumătate, nouăzeci de centimetri înălțime, blana de culoare deschisă, cu mici pete roșii pe coaste și pe spate.

Ochii-mi sînt luminoși, capul ascuțit. „Un cap inteligent, după cite spune stăpînul. Dacă te-ai pune un pincenez, ar aduce leit cu un candidat în științe”.

Umblu liniștit, cu oarecare demnitate. Nu-mi place să sar și să mă zbungui. Nu pentru că m-ași crede cine știe cine. Dar oricum nu sînt, totuși, un dulău oarecare, mereu gata s-o zbughească scuturîndu-și tot trupul, de la cap la coadă.

Sînt Rex. Am în vinele mele sînge curat, de cîine ciobănesc, sîngele strămoșilor mei, neamestecat prin împerecheri îndoielnice. Bunicul meu a stat de pază la hotar. Patrula, lua urma contrabandiștilor și a murit undeva în munți, acoperit de o avalanșă.

te rog, dar treizeci de ruble sînt o pereche de pantofi din import...

— Ce comparație! exclamă atunci indignat stăpînul meu. Dar ce înseamnă la urma-urmei o pereche de pantofi? Încălțăminte! Un lucru! Pe cînd aici e vorba de o ființă vie...

— Ia-uite la el, a mormăit cumpărătorul. Dar o ființă vie nu-i un lucru solid... Pantofii poți să-i porți și cinci ani, iar cîinele azi îl cumperi, mâine poate să moară...

Pînă la urmă s-au înțeles cu douăzeci și cinci de ruble. Stăpînul a scot din buget o carafă cu vodcă și s-au pus pe băut. Nu înțelegeam încă prea bine despre ce-i vorba, dar țirguiala asta îmi cam dăduse de bănuț. Nu-mi plăcea linguseala stăpînului pe lângă cumpărător. Nu-mi plăcea nici cumpărătorul: un bărbat gras,

Fiul lui, adică tata, a păzit, la oraș, o magazie. Tata era un frumos cîine ciobănesc, înalt, cu urechi ascuțite și coada groasă. Probabil că tocmai calitățile acestea, plus situația lui de paznic, au fermecat-o pe mama, care a avut cu el trei căței. Doi dintre ei s-au prăpădit iar pe mine m-a luat stăpînul — un om înalt, slab, cu păr negru, cîrlionțat și cu ochi mari, tot negri, care privesc lumea prin sticla unor ochelari.

Ce nevoie avea de un cîine, n-aș putea să spun. N-aveam nimic de făcut. Trăiam amîndoi într-o odaie mică, mîncam și dormeam iar duminica mă ducea la un curs pentru cîini, unde ni se preda o înțelegere cîinească, foarte simplă: să sar peste o barieră, să nu-mi părăsesc stăpînul cînd ies cu el la plimbare, să duc îndărăt un băț pe care cineva îl arunca la cîțiva metri și să înțeleg cîteva propozițiuni simple.

Acolo, de altfel, am cunoscut-o și pe Dika. Prima mea dragoste. Era o cățea înaltă, subțirică și teribil de frumoasă. Dar proastă — fără de margini. Îi plăcea să-și arate colții cu orice prilej. După trei întâlniri a început să mă plictisească îngrozitor. Abia începeam o discuție oarecare, elementară, că Dika și începea să hîrîie cochecet, să mă muște ușurel de ureche și să se întoarcă cu spatele... Prosteste!

De altfel, treaba asta nici nu-i prea importantă. Despre altele aș vrea să vorbesc acum. Despre mine și despre soarta mea. Adică despre lucruri mai interesante decît legătura mea cu Dika...

Totul a început cu clipa cînd stăpînul m-a vîndut. M-a vîndut cum se vinde un cîine, pe douăzeci și cinci de ruble. A cerut treizeci, dar cumpărătorul n-a dat decît douăzeci. După care a urmat o tocmeală lungă și plicticoasă. Stăteam ghemuit pe podea, lângă ușă, cu capul pe labe și ascultam indiferent ce-și spuneau.

— Înțelegi, stimate Alexei Leonidovici, spunea stăpînul. Îl vînd pe Rex numai din cauza greutăților materiale în care mă zbat de cînd am devenit membru la o cooperativă care construiește oase particulare... Cîinele m-a slujit cu credință și dreptate... Așa că, moralmente mi-e foarte greu să-l dau mai ieftin decît treizeci de ruble...

— Nu pot, stimabile, repeta mereu, cumpărătorul. Treizeci e prea mult. Iartă-mă,

cu fața rotundă, cu ochii rotunzi și buze mari, groase. Semăna cu un bulldog și mie nu-mi place soțul ăsta. Nu-mi plăcea nici că se îndesau cu vodcă. Lichidul ăsta străveziu m-a scos dintotdeauna din sărite. Mirosul tare de spirt îmi dă dureri de cap. Așa încît nu mă simțeam de loc bine, mi se încețoșa mîntea și îmi venea să latru necuviincios.

În sfîrșit, cînd carafa s-a golit, stăpînul s-a apoiat de mine și m-a mîngîiat pe grumaz. Apoi m-a împins spre cumpărător și a spus liniștit:

— Rex îl cheamă.

Am întins nasul. Necunoscutul mirosea a pămînt, a vodcă iar cizmele-i răspîndeau o duhoare de bălegar. Am hîrîit încetîșor.

— Așa-l cheamă, repetă stăpînul. Așa!

— Latră, pungașule, mi se adresă vesel necunoscutul. Apoi luă de pe masă o bucată de salam și mi-o întinse.

— Mămîncă, Polkan!

Am ridicat ochii mirat. Mai întii e o obrăznicie să hrănești un cîine străin. În al doilea rînd, să-mi spuie mie, cîine ciobănesc, Polkan era o curată porcărie...

— Polkan am să-l strig, repetă necunoscutul, de parcă mi-ar fi ghicit gîndurile. În familia mea toți cîinii s-au chemat Polkan. Bunicul a avut un Polkan, tata a avut unul și eu la fel. E o chestie de tradiție, ca să zic așa. Apoi începu să ridă.

— Fac ceva pe tradiții de astea, am bombănit eu. Eu sînt Rex.

— Hai, ticălosule, se stropși necunoscutul. Nu-i nimic, ai să te obișnuiești...

Mă uitam la stăpînul meu. Strîngea paharele de pe masă și se făcea că nu-mi bagă de seamă privirea. În sfîrșit, a închis dulapul, s-a apropiat de mine, m-a apucat de urechi și mi-a pus botnița. Mă plimbam totdeauna cu botnița și treaba nu mă deranja pentru că botnița era frumoasă și cu ea pe bot arătam destul de elegant.

— Apoi, stăpînul mi-a trecut cureaua după zgardă și a întins-o necunoscutului.

— Ei, Alexei Leonidovici, rosti el cu un oftat, ia-l. E al dîmîtiale.

De abia atunci am înțeles ce se întimplase. Am început să hîrîi și să-mi scutur capul.

Așa, carevasăzică, mi-am spus. A uitat tot: și credința cu care l-am slujit, și dragostea, și cîntea mea! Pentru douăzeci și cinci de ruble!

Am tras de curea cu atîta putere, încît necunoscutul a scăpat-o din mînă.

M-am aruncat asupra stăpînului și-am început să-i mîngîi, grăbit, picioarele cu capul. Mi se părea că încă nu-i totul pierdut.

„Dă-i înapoi banii, stăpîne, îi spuneam fără cuvinte. Dă-i înapoi hîrtia asta violetă... Ce-ți trece prin cap? Ce ți-a venit să te înhăitezi cu individul ăsta care miroase urît? Dacă ți-e frică, lasă pe mine. Scoate-mi botnița și ai să vezi ce fac eu din bulldogul ăsta cu cizme...”

Dar stăpînul nu mă înțelege. Strimbă din nas, luă cureaua și mă bătu ușor pe spate...

Am tresărit. Nu de frică. De rușine. Și ce-i mai important, am înțeles deodată că totul s-a sfîrșit și că ar fi fost pur și simplu o prostie să mă mai rog ori să mă înfurii.

Am lăsat capul jos și m-am miuit deodată. Necunoscutul a luat cureaua și m-a tras spre ușă.

— Dracu să vă ia, am hîrîit. Vindeți-mă! Acum mi-e tot una!...

La ușă, m-am oprit și am întors capul. Necunoscutul mă trăgea tare de curea, dar eu nu mă mișcam din loc. Mă uitam la fostul meu stăpîn. Și el se uita la mine, dar cînd privirile lui s-au oprit în privirea mea a fost cuprins deodată de o agitație nefirească, a început să-și potrivească ochelarii și, după aceea, mi-a făcut semn cu mîna.

Mi s-a făcut rușine și pentru el, și pentru mine.

— Rușine, am mai hîrîit și am ieșit trîntind ușa după mine...

Grigori Gorin

ISTORIE LITERARĂ

Erorile clasicilor...

Și clasicii pot să greșească! Oricît de mult ne-am obișnuit cu perfecțiunea operelor lor, o lectură atentă descoperă uneori în textul cel mai celebru mici erori, pe cit de neașteptate, pe atît de amuzante.

Astfel, Lev Tolstoi scriindu-și nemuritorul roman „Război și pace”, uita adesea că celebrul conducător de oști, Kutuzov, avea un singur ochi. De aceea, descriindu-i diferitele reacții sufletești, scriitorul nota cu dezinvoltură: „...buzele lui Kutuzov tremurau și în ochi îi apăruseră lacrimi”. Sau „...ochii lui străluceau cu o expresie de înțelepciune adîncă”.

Leskov s-a dovedit adesea infidel datelor cronologice în romanul-ronică intitulat „Clericii”. Ultimul manuscris din „Hronicul protopopului Tuberozov” este datat 9 iunie 1865, deși acțiunea cronicii se petrece în 1867.

Gorki a mărturisit singur cîteva greșeli de același fel, în însemnările lui „Cum am învățat să scriu”. Cehov i-a atras atenția că un personaj din „Foma Gordeev” era înzestrat cu nu mai puțin de... trei urechi.

La fel, Pușkin i-a atras atenția lui Rilcev că în elegia „Gliński”, „lumina zorilor pătrunde în tennă numai la amiază”, iar Tolstoi i-a avertizat pe Korolenko că Paștele nu cade niciodată pe lună plină, cum scrisese el undeva.

Lista e desigur foarte incompletă. Dar și din aceste cîteva exemple se poate vedea, oricît de neașteptat s-ar părea, că și clasicii pot greși cîteodată...

OPINII

Definiții sau literatură?

Apariția în vitrinele librăriilor sovietice a unui mare număr de cărți de literatură științifico-fantastică, a îndemnat revista „Literaturnaia Rossia” să reia tema atît de mult dezbătută a literaturii de acest gen.

Ni s-au părut interesante, în această direcție, cîteva idei ale Izabelei Solovieva din articolul intitulat semnificativ, „De la fantezia științei la fantezia artei”.

Autoarea relevă, în introducere, constatarea scriitorului A.Dneprov care se plîngea de faptul că nu există o definiție precisă a genului științifico-fantastic sau, mai exact, că există o pluritate de definiții, fiecare din ele, însă, nesatisfăcătoare.

În continuare, Solovieva polemizează, însă, cu ideea enunțată de Dneprov că vitalitatea genului ar fi condiționată de apariția unor scriitori — oameni de știință și a unor critici literari specializați, de asemenea oameni de știință. La aceste cerințe, Solovieva răspunde pe bună dreptate, în felul următor: „Pentru cine vor lucra scriitorul-om de știință și criticul-om de știință? Literatura științifico-fantastică s-ar transforma, în acest caz, într-o gospodărie naturală”, în care scriitorul ar compune pentru el însuși, ar publica pentru el însuși și ar purta discuții cu propria-i per-

cartea

soană. Pentru că, afirmă autoarea artocelului, literatura produsă de un om de știință, bun cunoscător al datelor problemei, n-ar putea ajunge pînă la cititor neavizați. În sprijinirea acestui raționament, Solovieva amintește, cu bun cuvînt, că romanul lui Jules Verne „20 de mii de leghe sub mări” trăiește și astăzi, deși sub marinul a încetat de mult să mai facă senzație, datorită personajului său principal, căpitanul Nemo.

Porînd de la această constatare, aș rea articolului mai sus citat introduce dezbateri o idee interesantă și anume scriitorul de literatură științifico-fantastică nu creează, în cărțile sale, o lume a viitorului, ci o lume care nu există, o lume inventată, un produs al imaginației sale. Acest produs poate să aibă anumite puncte de sprijin în realitatea imediată sau viitoare, dar poate tot atît de bine să nu le aibă, spune în concluzie I.Solovieva, avînd în vedere unele din romanele lui H.G. Wells sau ale altor maeștri ai genului.

I. M.

REVISTA REVISTELOR

Suplimentul literar

al lui „Times”

și Radicev

Suplimentul literar al ziarului „The Times” a comentat recenta apariție în Anglia a două cărți despre Radicev. Prima recenzată este cartea cercetătorului american Allen McConnell: „Un filozof rus: Alexandr Radicev” despre care se spune că, deși succintă, este mai bine gîndită decît lucrarea cea mai cunoscută pînă acum în Anglia despre Radicev — „Primum rus radical”, publicată în 1959 de D.M.Lang. A doua carte despre care referința recentului este lucrarea lui Jesse V. Cleary: „Ideile filozofice ale lui Alexandr Radicev”. Din 1949, cînd a fost sărbătorit bicentenarul nașterii lui Radicev — afirmă recenzentul — lucrarea lui „Călătorie de la Sf. Petersburg la Moscova” în care scriitorul rus a denunțat sclavia țanilor și autocrația țaristă, multi cercetători au fost atrași de studiul acestei lucrări, atît în Uniunea Sovietică cît și în Europa occidentală. În 1958, editura „Harvard University Press” a publicat o traducere integrală a cărții lui Radicev. În 1959 a apărut cartea lui Lang iar în U.R.S.S. au apărut mai multe studii, dintre care cel al lui V.V.Pugaciov (1960) este, după opinia recenzentului britanic, una dintre cele mai bune.

CALATORIND PRIN U. R. S. S.

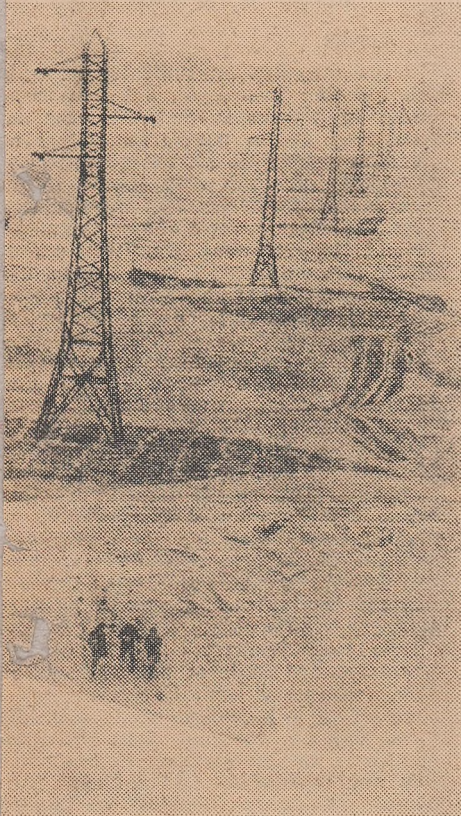
CONSTANTIN PRISNEA:

La patria lui Jișer Navoi (I)

De la Moscova, cu un „Il-18”, cu o viteză de peste șase sute de kilometri pe oră, când Volga prin dreptul Saratovului și acolo de dînsa zburînd pe deasupra Kazanului, a Mării Aral, a Sir-Dariei și pustiului Kizilkum, în cinci ceasuri ești Tașkent.

Tașkentul este capitala Uzbekistanului, plină Asia Centrală. Republica Uzbekă întinde pe o suprafață de aproape 1.000.000 km²; mai mare decît suprafața Angliei și Italiei luate la un loc. Dar densitatea populației nu atinge nici pe departe densitatea populației din țările pomeneite fiind doar de 21 locuitori pe km². Total zece milioane de locuitori.

R.S.S. Uzbekă este o țară care are o orie îndepărtată, multe din orașele de

lume în schimbare: peste dezolatele tînderi de nisip s-au ivit stîlpii de înaltă tensiune

teritoriul ei fiind cunoscute încă din antichitate. În drumul său către India, Alexandru cel Mare, hătînd pe asasinii lui Darius pînă-n Sogdiana, ajunge în capitala acesteia, Samarkandul, orașul fiind cunoscut de către oștile lui Alexandru, în anul 328 î.e.n., în urma unei răscoale a populației băștinașe. Dar despre prezența lui Alexandru și a armatelor sale în drum către Pendjab — unde numai armatele lui oros vor îndrăzni să i se împotrivescă — e malul stîng al lui Hydaspe, vorbesc și amenii din Marghelan, orașel care, la sfîrșit, se mîndrește cu o existență milenară. La marginea de sud a Uzbekistanului, Termezul, la granița cu Afganistanul, pe Amu-Daria, făcea parte din vechea Bactriana. Și prin Termez a trecut Alexandru.

Apoi peste locurile acestea s-a așternut tăcere, o liniște, pe care o vor tulbura războaiele, care la începutul secolului al II-lea al e.n. își întind stăpînirea lor și

asupra Asiei Centrale, aducînd o dată cu dînsii și religia lor, islamică.

Din această perioadă de stăpînire și influență arabă a rămas drept amintire activitatea științifică a unor savanți a căror însemnătate va depăși nu numai granițele locurilor lor de băștină, ci și frontierele stăpînirii arabe. Lucrările acestora apar în limba arabă pentru că în acea vreme limba aceasta căpătase drept de circulație din India și pînă la Gibraltar. (Desigur această știință, cunoscută sub numele de știința arabă, își are rădăcinile ei mai vechi în moștenirea Greciei antice și-n gîndirea elenistică. Galien și Ptolomeu rămîn pe distanță de veacuri maeștrii științei arabe). Oamenii de azi de la Tașkent, din Buhara și din Samarkand se mîndresc — și pe bună dreptate — cu Muhamed Al Horezmi, cu Abu Ali Ibn Sina (Avicenna), cu Biruni, sau cu Abu Bakr Al Razi.

Insemnătatea operei unuia dintre dînsii, e vorba de Avicenna, autorul „Canoanelor medicinale”, era așa de mare încît lucrarea lui a fost tradusă în latină încă în anul 1187, de către Gherardo din Cremona și va servi multe secole după aceea drept manual de bază în universitățile europene. În anul 1600 această traducere, îmbunătățită de alți traducători, mai era folosită încă la universitățile din Louvain și Montpellier.

Dar locurile acestea au căzut mai tîrziu, pe la începutul veacului al XIII-lea, sub stăpînirea mongolilor. Hoardele acestora semăna războiul, prădînd și distrugînd totul în cale.

Samarkandul își încetă de fapt existența, populația sa fiind aproape în întregime exterminată, bogățiile jefuite, orașul aruncat pradă flăcărilor, zidurile de apărare dărîmate iar celebra conduită de apă, construită din plumb încă în antichitate, distrusă și ea.

Din Samarkandul în cenușă, Tamerlan cuceritorul va face capitala unui vast imperiu, transformîndu-l, înfrumusețîndu-l cu o serie de construcții monumentale, de o amploare fără precedent. Timur aduce meșteri și constructori iscusiți din toate țările supuse: din Irak, din Siria, din Azerbaidjan, din Horezm, din Faristan, din India și din Korassan.

Urmele acestei civilizații se păstrează și azi, exercitînd o atracție asupra turiștilor din numeroase țări.

CONSTRUCȚII

Uzine mobile

Pe lângă șantierul hidrocentralei de la Burștinsk, regiunea Leningrad, a intrat în funcțiune anul trecut o uzină experimentală demontabilă și mobilă pentru construcția de case, prima întreprindere de acest fel din Uniunea Sovietică.

Corpul central, cu o lungime de o sută cincizeci de metri și o lățime de douăzeci și șase de metri, a fost montat din construcții de metal arcuite, ușor de transportat. Uzina poate construi anual pînă la treizeci și cinci de mii metri pătrați de suprafață locativă. După ce termină construirea unei așezări, ea poate fi mutată în alt loc. Instalația de concasare și sortare, secția de preparare a betonului, atelierul mecanic, secția forjă, laboratorul, birourile administrației și dependințele — pe scurt, întreaga întreprindere — în niște blocuri-conținere care, ca dimensiuni, corespund fiecare unui vagon platformă. Toată întreprinderea încapă într-o sută de vagoane de acest fel.

Un alt avantaj pe care-l prezintă întreprinderea experimentală este termenul extrem de scurt de darc în exploatare. Ea poate fi montată în numai trei-patru luni, după care începe să dea imediat produse finite.

În 1965, colectivul de constructori al uzinei va da în funcțiune 28.000 de metri pătrați de suprafață locativă de bună calitate, cu un consum minim de mîna de lucru și materiale.

TRANSPORTURI

Viitori concurenți ai transatlanticilor?

Cum va arăta în viitor circulația intercontinentală? Cum poate fi ea organizată mai economic? Sînt întrebări la care răspund cunoscuții oameni de știință sovietici dr. M. Beriev și ing. A. Bogatirev.

Transatlanticul este o capodoperă a tehnicii. Dacă-i comparăm însă, dimensiunile, greutatea și puterea mașinilor cu randamentul, constatăm că munca omului este folosită în mod neproductiv. Cel mai mare

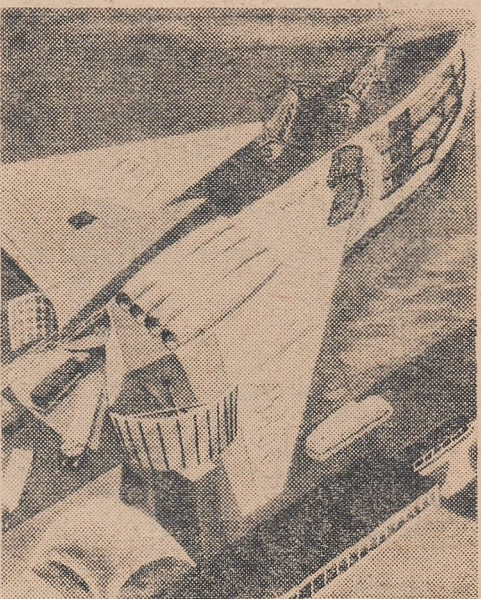
transatlantic transportă peste ocean, în circa o săptămînă, numai 2000 de pasageri, pe lângă care are nevoie de peste 1000 de oameni în echipaj și personalul de serviciu. Constructorii navali știu că transatlanticile moderne nu sînt mijloace ideale de transport. De aceea ei caută să le mărească viteza; pentru a o dubla însă (adică pentru a ajunge de la 56 la 112 km/oră) ar trebui înlocuite motoarele de 100.000 C.P. cu unele de 1.280.000 C.P., lucru irealizabil.

Nu mai rămîne decît o singură soluție — saltul în oceanul albastru.

Liniile aeriene intercontinentale sînt deservite de avioane cu reacție rapide, cu o greutate ce merge pînă la 200 t și cu 140—170 locuri. Deși ele transportă astăzi peste Atlantic mult mai mulți pasageri decît vapoarele, se pune încă problema rentabilității lor. Prin ce mijloace ar putea fi mărită aceasta din urmă? Cea mai adecuată soluție ar fi creșterea capacității portante a avioanelor. Se poate însă construi un avion cu o greutate la decolare de 1000 de tone? Principial da. Dar trenul lui de aterizare ar trebui să aibă circa 40 de roți cu diametrul de 1,5 m și greutatea de 500 kg. Împreună cu amortizoarele și sistemul de escamotare el ar cîntări aproximativ 50 tone. Aceste avioane uriașe ar avea nevoie de piste de aterizare și de decolare extrem de lungi și betonate pe o adîncime de cîțiva metri. Cheltuielile de construire a unor asemenea aeroporturi ar anihila cîștigul rezultat din mărirea tonajului avionului.

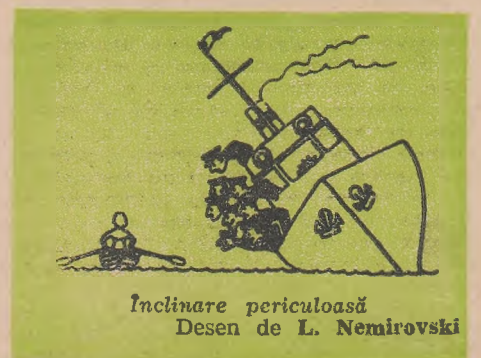
Există, însă, o posibilitate de a ne lipsi de aeroporturi. Avem avioane care pot decola și ateriza fără piste betonate — hidroavioanele. Acestea au apărut curînd după avioanele terestre și s-au menținut mult timp, pînă la construirea aparatelor mari cu tren de aterizare escamotabil. Pentru a înțelege cauzele rămîinerii în urmă a hidroavioanelor trebuie să ne gîndim la condițiile pe care le au de îndeplinit: să zboare și să plutească. Aparatul trebuie să suporte ruliul, să nu se scufunde la viteze mari pe apă etc. Fiind supus legilor hidrodinamicii, spațiul lui disponibil a ajuns să fie mai mare decît era necesar pentru adăpostirea echipajului, pasagerilor, încălzirii și aparatajului. În consecință greutatea aparatului a crescut în detrimentul capacității de zbor. În felul acesta, hidrodinamica a încălecat interesele aerodinamicii.

Inginerii și oamenii de știință sovietici au perseverat în căutarea unor posibilități de rezolvare a contradicțiilor aparent an-

tagoniste dintre vapor și avion. Cercetările lor s-au soldat cu un succes. La o paradă aeriană de la Tușino au prezentat hidroavioanele cu reacție M-10. Acest tip a stabilit douăsprezece recorduri mondiale de viteză, plafon de zbor și capacitate portantă. Constructorii sovietici au ajuns la o concluzie importantă: în timp ce greutatea maximă la decolare a avioanelor terestre este de 150—300 tone, există perspective ca hidroavioanele să atingă o greutate la decolare și viteze mai mari.

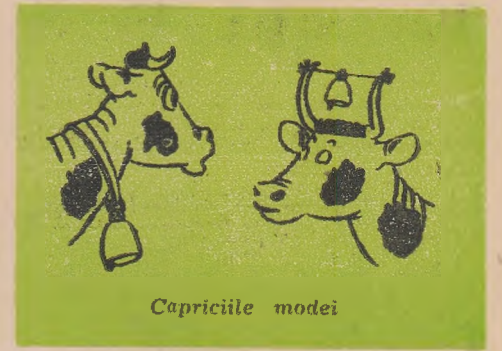
Acești uriași ai aerului și oceanului ar fi deci aparate cu o viteză foarte mare, îndeplinind astfel cea mai importantă condiție pentru un transport economic. În cîteva ore ar putea transporta mii de pasageri și sute de tone de mărfuri în cele mai depărlate puncte ale globului. Nu trebuie să uităm că liniile aeriene sînt mai scurte decît rutele maritime. Pe mare, între Odesa și Bombay sînt 7.700 km, prin aer doar 4.800 km. Pe linii de 7—8.000 km un singur hidroavion va putea înlocui pînă

Inclinare periculoasă
Desen de L. Nemirovski

nă la douăzeci de avioane terestre; în același timp alit costul lui cît și cheltuielile de exploatare vor fi mai reduse.

Perspective și mai extraordinare se vor deschide pentru hidroavioane cînd se vor introduce în aviație motoarele atomice.

Capriciile modei

INDUSTRIA ALIMENTARĂ

De la Belip, la ceaiul pentru cosmonauți

Albuminle, grăsimile, hidrocarbonații, substanțele minerale și vitaminele sînt principii care trebuie să intre în mod obligatoriu în alimentația omului. În natură, nu există aliment care să le conțină într-o cantitate suficientă pe toate. Cercetătorii Institutului pentru produse alimentare al Academiei de Științe medicale a U.R.S.S. au pus, însă, la punct un astfel de produs, pe care l-au numit „Belip”. Acest produs alimentar are la bază un amestec de brînză albă și carne de morun, extrem de fin tăiată. Brînză conține calciu lactic, substanță perfect asimilabilă de către organism, iar în carnea de morun există o serie de microelemente, îndeosebi iod. De altfel, Belipul mai conține lizină, metionină, triptofan și acizi aminați care ameliorază metabolismul.

Gustul plăcut al alimentului sporește mai ales atunci cînd este combinat cu diverse uleiuri vegetale, cu legume sau paste făinoase. Cu ajutorul lui, ne încredințăm cercetătorii sovietici, gospodinele pot prepara fel de fel de mîncăruri, ba chiar și prăjituri. În același timp, afirmă ei, Belipul este foarte indicat atît pentru organismul copiilor pe care îl fortifică, cît și pentru bătrîni, deoarece combate ateroscleroza și obezitatea. Combinatul de conserve de pește din Moscova a și pus la punct metoda de preparare a unui patcu de Belip conservabil în cutii.

Și o altă noutate alimentară: ceaiul în cristale pentru cosmonauți. Este vorba de niște pastile special fabricate pentru tinerarii Cosmosului și conținînd ceai parfumat, lămîie și zahăr care se dizolvă perfect în apă fierbinte și care, în ce privește aroma, nu sînt deloc mai prejos decît vestitul ceai gruzin.

Ceaiul în cristale este rezultatul activității colaboratorilor Institutului de cercetări al industriei sovietice a ceaiului din Anaseuli (Gruzia). După un tratament termic special aplicat frunzelor de ceai, extrasul obținut este cristalizat cu ajutorul frigului și comprimat în pastile.

Conservare prin vid

În timp ce repara o instalație de vid, inginerul G. Lappa-Starjenețki a găsit în ea cîteva boabe de răchițele ajunse acolo nu se știe de unde. După ce le-a pus în apă a observat cum fructele s-au umflat și păreau că abia fuseseră culese. Iar ca gust nu se deosebeau deloc de cele proaspete. Au urmat îndelungi meditații și ne-numărate experiențe care l-au condus în cele din urmă pe cercetător spre concluzia: pentru a păstra toate calitățile produselor, acestea trebuie uscate nu ca pînă atunci cu ajutorul aburului și al căldurii ci în spațiul rarefiat, cu ajutorul frigului. Asta s-a întimplat la începutul acestui secol.

Și acum un tablou din zilele noastre. La Institutul de cercetări științifice al industriei cîrnii din U.R.S.S. a fost elaborat un procedeu de conservare a suncii, încît să poată fi păstrată timp de 5—7 luni fără a necesita instalații speciale. Iată, pe scurt, descrierea procesului. Carnea sau produsele de carne sînt mai întii pasteurizate după care intră într-o cameră ermetică pentru înghețare la temperaturi de minus 20—40 de grade. Din această cameră se pompează aerul afară. După tratamentul la rece carnea este încălzită pînă la plus 50 de grade pentru a scăpa și de restul de umezeală. În sfîrșit, în cameră se introduce gaz inert și produsul finit este ambalat într-o peliculă de material plastic care îl apără împotriva contactului cu aerul. Carnea astfel tratată pierde din greutate, deci poate fi mai ușor de transportat, și își păstrează în întregime calitățile nutritive și gustul. Concluzia care se impune este că vidul, în combinație cu gerul, face casă bună cu alimentele.

actualitatea

KONSTANTIN SIMONOV

(III)

JURNAL DE RĂZBOI

(1941-1945)

(urmare din numărul trecut)

Seara, în adăpostul batalionului, vorbim îndelung despre ofensivă. Pe de-o parte entuziasmul general datorită victoriilor din sud. Pe de altă parte, amărăciunea cauzată de ritmul ofensivei noastre, mai lent decât ne-am fi așteptat. Drept consoare discutăm iar despre sud. „Desigur, acolo au corpuri de armată motorizate iar noi, doar batalioane de tancuri!”.

Comandantul batalionului scoate din mapă o hartă a părții europene a U.R.S.S., măsoară cu degetele distanța și zice: „In linie dreaptă... sintem cei mai aproape de graniță”. E curios că ofensiva principală nu se dă aici...

De pe frontul de apus, redacția m-a trimis în Caucaz, unde se aștepta de asemenea o ofensivă. Dat fiindcă, în condițiile de atunci, trebuia s-o iei pe căi ocolite, prin Turkmenia și pe lângă Marea Caspică, când am ajuns, ofensiva era în plină desfășurare...

1943

Februarie

...În zori intrăm în Krasnodar. Podurile au fost aruncate în aer. Ne învîrtim mult timp printre șinele de cale ferată pînă ce ajungem în centru. Tunurile bubuie încă la periferie. Orașul este pustiu de bombardamentele vechi și recente, de tirul artileriei, de explozii și incendii; totuși, străzile sînt pline de oameni care întîmpină armata. La mai multe colțuri de stradă, lângă felinare, zac cei spînzurați de hitleriști. Alături de trei cadavre întinse pe zăpadă, pancartele care le-au fost smulse de pe piept. Pe una din ele, la întretăierea dintre strada Vorosilov și strada Șaumian, scrie: „Pentru că a răspîndit zvonuri false”. Pe alta, lângă cadavrul unui băiat de vreo șaisprezece ani: „Am furat bunurile armatei germane”. Alături de trupul unui bărbat în vîrstă, la colțul străzii Krasnaia, în fața unui scuar: „Pentru propagandă contra armatei germane”. O femeie spune că e vorba de un medic. Ceva mai departe, tot pe strada Krasnaia, aproape de bancă, șase soldați nemți morți. Zăpada este imbibată de sînge. Locuitorii adunați în jurul lor afirmă că acești soldați, care n-au avut timp să-și ajungă din urmă unitatea, nu au fost uciși de ostașii noștri — pe atunci nici nu erau aici —, ci de copiii din Krasnodar înarmați cu puști.

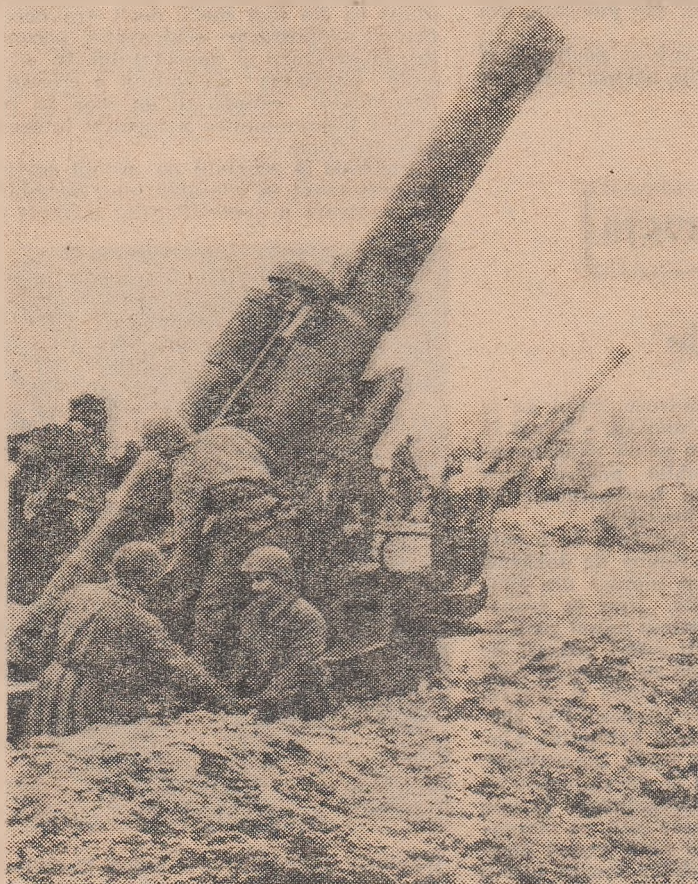
Caut tipografia locală. Cotim pe o stradă lăturnică, intactă, și auzim împușcături la celălalt capăt. Ne îndreptăm într-acolo. O femeie se repede de sub un portic — nu și-a aruncat nici măcar o haină pe ea — și mă apucă de mîncă: „Veniți, nemții au rănit un ofițer la noi în curte”. Atinge cu degetul regiunea inimii pentru a indica locul rănii. În curte zace un neamț ucis. Un altul, mort și el, atîrnă cu brațele și capul afară dintr-un geam spart la etajul de sus. „El l-a rănit — femeia arată mortul din fereastră — și mai era unul care a fugit; ai noștri îl urmăresc”.

Rănitul nu e ofițer, ci sergent. E întins de-a curmezișul patului, fără cunoștință; pernele îmbrăcate în dantelă sînt minjite de sînge. Cămașa cazonă i-a fost ruptă: pe prosopul înfășurat în jurul pieptului se vede o pată purpurie. Cîteva femei se îngheșuie în jurul lui și încep să discute cu animație despre ororile petrecute la Krasnodar. Povestesc că, în vechea maternitate, nemții au ars ieri de vii toți prizonierii răniți ce se aflau acolo și că patrulele interziceau tuturor să se apropie de clădirea în flăcări. Niște femei au spart gardul din dos și au reușit să salveze cîteva răniți pe jumătate arși. În timp ce scoteau alții, două din ele au fost văzute și împușcate. Cînd au intrat în oraș, nemții au oferit copiilor bomboane pe străzi, în fața aparatelor de filmat. În ianuarie, cînd nu se mai găseau lemne de foc, au poruncit locuitorilor să dărîme cîteva case de lemn și garduri, pentru a împărți apoi populației materialul în chip de lemne de foc. Și această scenă a fost filmată pentru jurnalul de actualități. O femeie povestește apoi despre Maria Ivanovna, creatoare de costume la teatrul Radlov din Leningrad, care rămăsese aci sub ocupația fascistă. Maria Ivanovna avea legături cu partizanii, unul din actori a denunțat-o, Gestapoul a arestat-o și alaltăieri a fost împușcată lângă cărămidărie. Ca prin minune, n-a fost însă decât rănită la gît și a reușit să se tirească afară din groapă. A fost pansată și ascunsă și acum se putea merge la ea.

În sfîrșit sosește bătrînul medic și se ocupă de rănit. El însuși pare mai mult mort decît viu, mîinile îi tremură atît de tare, încît nici nu le poți privi.

În seara eliberării Krasnodarului, ultimul oraș mare din acest sector care mai rămăsese în mîinile fascistilor, redacția mi-a telegrafiat ordinul de a mă duce pe frontul de sud. Peste două zile eram la Rostov care trecuse pentru a patra oară dintr-o mină într-alta.

...Rostov. Întunecat, făcut praf, aproape nelocuit. Numai un cartier al orașului a rămas întreg: Nahicivan, cu casele lui mici fără etaj. Toate străzile principale sînt în ruină, acoperite de gheață, negre. Un bărbat slăbănog și aproape bătrîn trage după el o sanie. Pe sanie un sicriu confecționat din două lăzi cu cunoscuta inscripție: „Tigări Ducat — Rostov-pe-Don”. Nu știu ce se va mai întîmpla, dar acum mi se pare că, ori de cîte ori am să mă gîndesc la aceste zile îngrozitoare — îngrozitoare nu datorită situației militare, căci aproape peste tot sintem în ofensivă, ci din cauza situației în care se află țara și oamenii —, am să văd în fața ochilor strada asta din Ros-

Primele tunuri sovietice pe teritoriul Germaniei hitleriste

tov acoperită de gheață, bărbatul și sicriul asta făcut din două lăzi de țigări...

...În timp ce se pregătește atacul, stau în bordeiul statului major al regimentului împreună cu comisarul care abia s-a întors de la serviciul politic al armatei. La început e ursuz și nu vrea să intre în vorbă; după un timp, însă, i se dezleagă limba și începe să povestească fără să fie rugat amănunte despre luptele din ultimele luni: „Gerul nu se mai înmuia și sufla un vînt groaznic. Ca să ne încălzim, ne îngropam în căpițele de fîn pe care le găseam în stepă; în stepa kalmikă n-au mai fost, însă, nici măcar căpițe. Înotam în zăpadă pînă la briu, n-aveam decît biscuiți de secară, pe care-i ronțaiam în mers. Am traversat riurile Timla, Kuberle, Sal, Manici. Ca să poată trece tancurile, tanchiștii trebuiau să întărească gheața riurilor cu scinduri, paie, blocuri de gheață. Nu ieșeau cu zilele din mașini. Aprovizionarea cu carburant întîrziea. Trupele de infanterie mărșăluiau, mărșăluiau fără sfîrșit. Uneori, se vedea cite un cîine tîrînd prin stepă un os de om. Dar eram prea obosiți ca să-l doborîm cu un foc de pușcă. Acolo unde nemții se cramponau, reușeam cel mai bine cu atacurile de noapte. Ai noștri au nervii mai buni. Cînd se lăsa întunericul, imbucaam ceva și înainte! Pînă acum, se spunea: „nemților nu le place să lupte noaptea”, dar erau vorbe goale, pentru că nici noi nu ne luptasem prea des noaptea! În iarna asta,

însă totul s-a schimbat. În general, am învățat să ducem războiul mai inteligent. Și am constatat că nemții sînt și mai sensibili decît noi la manevrele de învăluire. Cînd întîmpinam o rezistență inverșunată, nu insistam și îi luam pe la spate. Păcat că Eremenko n-a putut rămîne cu noi pînă la Rostov: a trebuit să fie dus la spital. În ultimul timp își îndeplinea funcția de comandant al frontului culcat pe un pat de campanie, cu rănile deschise și cu prețul unui imens efort. Unitățile noastre motorizate îi striveau pe nemți la fel cum, la început, ne-au strivit ei pe noi...”

În sfîrșit, tensiunea inumană din iarna 1942-1943 a cedat încetul cu încetul pe toate fronturile. În aprilie a survenit chiar o acalmie de aproape trei luni.

Toamna lui 1943 am petrecut-o cu misiuni la diverse armate ale frontului central, care înainta din ce în ce mai mult către apus.

Septembrie

...Efectivul unui regiment nu depășea 100-150 de oameni și fiecare zi părea că le cere eforturi peste puterile lor. În primele zile după sosire n-am putut scăpa de acest sentiment; comandantul diviziei se obișnuise, însă, să înainteze în fiecare zi cîte puțin. Își instala posturile de observație și de comandă cu mult înaintea grosului armatei pentru a susține fizic, prin prezența lui, unitățile reduse la o treime. În ciuda tuturor greutăților, ostașii înaintau, străbătînd kilometri unul după altul, pînă în punctul de unde, după o pauză, aveau să facă viitorul salt. Abia după ce ai ajuns să cunoști războiul în cele mai mici amănunte scapi încetul cu încetul de sentimentul apăsător că războiul implică neapărat dezordine, lipsuri, imposibilitatea de a face totul așa cum a fost prevăzut, modificări pe care moartea și frica de moarte le aduc în permanență planului. În general, planul este îndeplinit, deși tot timpul ai impresia că nu este. Celui care vede numai tot ce nu ne reușește și nu știe ce se petrece în tabăra vrăjmașă, inamicul i se pare mult mai puternic și mai deștept decît este în realitate. Numai cei care sînt în permanent contact cu inamicul își dau treptat seama că foarte des acesta nu cunoaște lucrurile cele mai simple și că la el există mai multe gafe, greșeli și ordine neexecutate decît la noi; că i se ordonă să contraatace și că nu poate să-și urnească soldații; că ne crede mai puternici, cu efective mai mari și se retrage în timp ce noi înaintăm, deși în fiecare zi ne simțim la capătul puterilor...

1944

Cel mai memorabil episod din primăvara aceea a fost pentru mine eliberarea Tarnopolului de către armata lui Cerniakovski. Tarnopolul a deschis seria luptelor disperate de apărare purtate de nemți ori de cîte ori au fost încercuți: la Poznan, la Breslau, la Königsberg... Nemții luptau cu curajul desădădii care îi caracteriza din ce în ce mai mult. La fel de caracteristică era și credința lor mistică într-o minune. Această încredere a apărătorilor Tarnopolului era întărită de eomunicatele absurde de încurajare transmise prin radio de comandamentul german. Atunci, la Tarnopol, cu toată ura pe care o

simțeam pentru nemți, am înțeles pentru prima oară tragedia unei țări pe care o trăiau. Poate că acest sentiment a fost influențat de amintirile unor situații similare în care aflasem la începutul războiului

Aprilie

...Pe un stilp, un indicator cit se vede de pașnic: „Tarnopol, 3 kilometri”. Între de a ajunge, însă, în oraș, sîm surprinși de un bombardament și ne întim în șanțul de pe marginea drumului. Centrul orașului este ocupat de celelalte două treimi sînt în mîinile noastre. De aceea nemții bombardează periferia. Întrăm în oraș. Deasupra acoperșurilor fumul formează un zid opac. Un de porumbel răsare brusc din acest zid. La capătul străzii, două tunuri de noastre trag drept în zidul din fața orașului, pe care toate cvartalele sînt merotate. Casele luate sînt însemnate cu roșu, cele ocupate încă de nemți cu albastru; unele care figurează în roșu pe baltă, au fost luate astăzi. Comandantul diviziei ne spune că, după informațiile care le are, orașul este apărat de rășiișele unei divizii SS. de resturile diviziei de infanterie și de un batalion disciplinar de ofițeri. Întreb cum înțelegem noi nemții. Mă privește de parcă aș fi pe întrebare stupidă și îmi răspunde cu furie ușor admirativă: „Rezistența nemerniciei!” Înaintea pregătirii de artilerie, care va fi urmată de un nou atac, ne ducem la postul de observație. Escadronul de artilerie are două etaje. Un maior de artilerie, un băiețandru de vreo douăzeci de ani, decorat cu trei ordine, șade într-un fotoliu de răchită, ca la țară, în fața unui periscop. Pe canapea, pe brodate, pe perete, un crucifix. Ne oprim în pod, de unde se vede perfect se arată cîteva clădiri în care s-au refugiat nemții. Artileria a început să tragă; lozul este proiectat deasupra caselor și cade apoi în evantai. Cea mai apropiată casă ocupată de nemți se află la 150-200 metri de noi. Pe unele acoperșuri strălucesc niște pete roșii. Aflu că parașute, cu ajutorul cărora nemții așteaptă să vizionează cu muniții pe cei asedați. Multe cad însă în mîinile noastre, iar unele rămîn pe acoperșuri care sînt zăclămate noaptea ținute sub tirul artileriei noastre pentru ca nimeni să nu se apropie. Într-o casă au rămas locuitori în oraș. Mi se spune că da. Coborîm, traversăm străzile și mergem vreo sută de metri înapoi, în fața unei case pe jumătate dărîmată o ferăstrău rufe într-un lighean. Un băiețandru șade pe o canapea și ronțăie o coșcă de piine pe care o dă puțin prin zahăr și desigur rația unui soldat. Bărbatul meu a fost ucis de un obuz săptămîni trecută în camera alăturată. Încăpe în care s-au mutat nu e a lor. Bombardamentul face să tremure geamurile. Mai multe explozii foarte apropiate. Meia își strînge copilul la piept și boară în pivniță. Ieșim din nou afară, primim, cu spatele la zid. Avioanele îndepărtează. Și aproape imediat apoi și femeia din pivniță. Spune că acolo umed și micuțul ar putea să răcească. Pregătirea de artilerie s-a terminat, mai tunurile autotractate trag fără întrerîre în case și ruine. Bubuitul lor poate fi confundat. Rămîn de luat cîte rufe cele mai masive, cele mai vechi, pivnițe adînci.

...Astăzi n-au fost luate decît două case. Cerniakovski l-a cerut la tele pentru comandantul diviziei. Pe fața acestuia citesc că-i trage o săpuneală: „La ora Contafi pe mine”. Pune receptorul și apoi convoacă comandantul de regiune ca să le împartă misiunile. În așteptarea lor tună și fulgeră împotriva Tarnopolului, din cauza zidurilor groase, pivnițele adînci din care nemții nu pot fi scuti străduțelor întortocheate din centru, care tunurile autotractate n-au destul pentru manevre. N-are nici un rezervament pentru comandantul frontului: furios, desigur. Și eu m-am săturat pe peste cap de orașul asta. De opt zile sintem în stare să luăm ultimele țărnișe cvartale...”

(Va urma)

arta

a

CINEMA

Cum a venit

„Dragostea nechemată“

Vladimir Monahov, căruia îi datorăm admirabilele imagini ale filmelor „Zvăpă-lata“, „Inălțimi“, „Soarta unui om“, „Tragedia optimistă“, a debutat ca regizor. Primul lui film se numește „Dragostea nechemată“ și este o ecranizare a povestirii din tinerețe a lui Șolohov, „Singe străin“.

Scurta narațiune a scriitorului de 20 de ani a slujit drept bază unei opere cinematografice autentice și emoționante. Subiectul filmului este povestea bătrînului cazac Gavriila care și-a pierdut în războiul civil singurul fiu, căzut în luptele cu gărzile roșii, și care îngrijește și adoptă un tinăr comunist schingiuit de bandiții albi chiar în ograda lui. Treptat, treptat, în inima bătrînului se naște un sentiment părintesc pentru străinul afit de tinerel, și cazacul începe să privească viața cu alți ochi, să înțeleagă cine are dreptate și cine este vinovat, în așa fel încît în sufletul lui triumfă în cele din urmă rațiunea și bunătatea.

Autorii au introdus, însă, în scenariu și motive noi, menite să sublinieze sensul social al evenimentelor, eroi, scene, episoade din alte povestiri șolohoviene scrise în aceeași perioadă.

Ivan Lapikov are în rolul principal o creație care-l plasează — după cîte afirmări comentariile de specialitate — printre cei mai talentați interpreți ai ecranului sovietic. El trece prin stări și sentimente diferite — uneori chiar opuse — cu maximum sobrietate și suplete și face un subtil sondaj psihologic al eroului său. De aceea, critica sovietică l-a recunoscut unanim ca un interpret ideal al cazacului Gavriila. Dar „interpretul ideal“ a fost recrutat absolut întâmplător, după lungi și chinuitoare căutări. Anonimul actor Ivan Lapikov de la teatrul din Volgograd, unde juca de 22 de ani, se plimba într-o zi pe coridoarele „Mosfilmului“ unde turna în „Președintele“, film care l-a prilejuit un debut revelator în cinematograful. Atunci l-a zărit Vladimir Monahov, care l-a cooptat în echipa filmului său. Dar și vîrsta și înfățișarea păreau să fie împotriva lui. Abia mai tîrziu, după ce actorul a citit scenariul și s-a îndrăgostit de rol, regizorul a avut ideea să-l invite la o probă. Periclită idee!

Deci, o nouă întîlnire cu Șolohov pe ecran. Atracția lui Vladimir Monahov pentru eroii șolohoviene este, de altfel, foarte

explicabilă. Lucrînd ca operator la „Soarta unui om“ el a descoperit o lume bogată și interesantă, de care nu te poți despărți ușor. Multe dintre operele marelui scriitor au dobîndit o a doua viață cinematografică și se spunea chiar că tot ce-i mai bun ca material literar a și fost folosit.

Dar Vladimir Monahov a șters punctul pus prea devreme după șirul de reușite ecranizări șolohoviene și le-a îmbogățit acum cu filmul lui de debut regizoral, „Dragostea nechemată“.

Iulia Scutaru

O fiică vulcanică

Spre sfîrșitul veacului trecut lumea a fost zguduită de catastrofa pricinuită de erupția vulcanului Krakatau: formidabila masă incandescentă țîșnită din măruntăiele muntelui de foc a aruncat în aer insula indoneziană Krakatau. Două treimi din suprafața ei au fost atunci îlustrate.

După ce și-a dus la capăt opera distructivă, vulcanul și-a îngăduit o odihnă îndelungată care s-a prelungit pînă în secolul nostru, chiar pînă în anii noștri. Dar, de cîva timp, el s-a trezit. De data asta, însă, nu pentru a distruge, ci pentru a crea. Vrînd parcă să-și răscumpere vechia și grava-i vină, vulcanul a săltat din apă un con negru de cenușă și de lavă, dînd astfel naștere unei insule noi. Indonezienii au botezat-o Anak Krakatau, adică „odrasla lui Krakatau“.

Noua insulă i-a ispirat pe documentariștii sovietici și Anatoli Popov, operator la Studioul de filme de știință popularizată din Moscova, a vizitat-o adunînd un material prețios pentru un scurt-metraj pe care l-a numit „Fiica vulcanului“.

Expediția a fost interesantă dar și dificilă. Anak Krakatau fumegă, arde, face tot ce poate spre a respinge viața care-și cere totuși drepturile. Și, pînă la urmă, învinge. Anatoli Popov a urmărit cu camera de filmat cum în ostrovul pîrjolit încolesc germeii vieții — puțini, firavi, dar prezenți: pești, meduze, stele de mare. Cei mai activi sînt erabiile...

Imaginile documentarului sînt însoțite de un comentariu sprinten, atractiv deopotrivă pentru adulți și pentru cei mici.

TEATRU

Lumina lui Cehov

Un nou spectacol al lui Tovstonogov

Cunoașteți desigur povestea casei Prozorov, istoria dragostei amare, imposibile dintre Mașa și colonelul Verșinin, istoria căsătoriei absurde a lui Andrei Prozorov, într-un cuvînt o poveste cehoviană obișnuită.

Deasupra mesei sărbătorești atîrnă o lampă rotundă cu gaz, uniforme ofițerești, pieptănăturile femeilor au o exactitate de muzeu, iar vechiul și uriașul aparat fotografic al tinărului ofițer Fedotik imortalizează acest tablou introductiv.

Desigur, Cehov poate fi pus în scenă și așa: în ce privește senzația distanței istorice care ne desparte de eroii lui, de frămîntările lui, de maniera lui în sfîrșit, G. Tovstonogov nu-l modernizează pe Cehov, ci e scrupulos exact cu cuvîntul cehovian și cu tradițiile scenice existente. Dar noul lui spectacol cu „Trei surori“ e încărcat de sentimentul importanței reale, actuale a motivelor filozofice cehoviene. Și aici se naște — dacă pot spune așa — „a doua respirație“ a spectacolului. Viața locuito-

Actrița Tatiana Voronina interpreta Mașei din „Trei surori“.

rilor vechii provincii rusești își urmează cursul jalnic, intrîstîndu-ne cu amărăciunile ei și cu spulberarea atîtor nădejdi, dar în același timp peste toate acestea se înalță o aură de reflecții despre demnitatea umană, despre responsabilitatea fiecăruia față de el însuși și față de ceilalți, despre conștiință.

Spectacolul te face parcă să auzi cuvintele lui Cehov despre propria-i operă dramatică: „Am vrut numai să spun cinstit oamenilor: „Priviți-vă, priviți ce urît și plăticos trăiți! Ce-i aici de plîns?“

În întrebarea lui Cehov era o evidentă intenție polemică. El nu voia ca oamenii să plîngă, fiindcă lacrimile îi slăbeau și îi îndepărtau de singurul crez considerat de scriitor ca important și necesar: activitatea adevărată, ajutorarea reală a omului și a omenirii. Spectacolul lui Tovstonogov cheamă pătimaș la energie, la responsabilitate, la acțiune. Aș fi vrut să scriu aceste cuvinte cu literă mare pentru a sublinia nu numai sensul lor practic, concret, ci și pe cel generalizator, mai important și mai semnificativ atît pentru piesă cît și pentru spectacol. Fără acest sens general, și nostalgia Moscovei, și dorința avidă de „a lucra, a lucra“, ar fi fost destul de neclare. Căci, în definitiv, surorile Prozorov ar fi putut pleca la Moscova, nimeni nu le împiedica, iar de lucrat, lucrau aproape toți: și Olga, și Irina, și Andrei, și ofițerii. Nu-mai că în toate acestea ei nu aveau o idee călăuzitoare, de unde și nemulțumirea, dezorientarea, disperarea lor. Și rușinea, rușinea aceea care îl mistuie pe Andrei, care l-a determinat pe Tuzenbah să schimbe uniforma militară cu cea civilă, care îl chinuie pe doctorul Cebutkin în clipele amare cînd se analizează fără milă și cruțare.

Actul al patrulea face să răsune nota cea mai înaltă a spectacolului, cu sentința cehoviană: „Așa nu se poate trăi“. Dar pentru a rosti aceste cuvinte, oamenii au trebuit să sufere, să cițigă dreptul la ele. Primele trei acte ne conduc spre acest epilog cu o desăvîrșită forță de convingere artistică.

V. Lordkipanidze

Leningrad

COREGRAFIE

Un balet de Șostakovici

Teatrul de operă din Moscova a inclus în repertoriu un nou spectacol: schița coregrafică „Domnișoara și huliganul“ pe muzică de Dmitri Șostakovici.

Nu este vorba de o nouă lucrare a compozitorului. Muzica a fost scrisă cu treizeci de ani în urmă, dar abia acum a beneficiat de o valorificare coregrafică demnă de strălucirea și forța ei plastică.

Inițiativa Teatrului de operă, în profilul căruia nu intră, în principiu, asemenea spectacole, se încadrează într-o tendință mai largă de a extinde granițele „legale“ ale repertoriului obișnuit. Iar publicul moscovit a salutat noul spectacol ca un moment de cotitură în activitatea teatrului.

Pus în scenă de K. Boiarski, schița coregrafică „Domnișoara și huliganul“ beneficiază de o bună distribuție. Balerinii Iuri Gomoșov, I. Mihalcenko, I. Lebedeva se remarcă nu numai ca dansatori talentați ci și ca interpreți subtili ai stărilor de spirit prin care trec eroii lor.

MUZICĂ

Tinerețea „Katiușei“

Există cîntece care au devenit un fel de pașaport artistic și care uneori, ca o supremă recunoaștere, se confundă cu creația folclorică. Un astfel de cîntec este, fără îndoială, „Katiușa“. Sînt puține țări în care această originală parolă muzicală a prieteniei să nu fie cunoscută.

Ea își păstrează nealterată tinerețea, ca și autorul ei, compozitorul Matvei Blanter, căruia i s-a conferit recent înaltul titlu de artist al poporului al R.S.F.S.R.

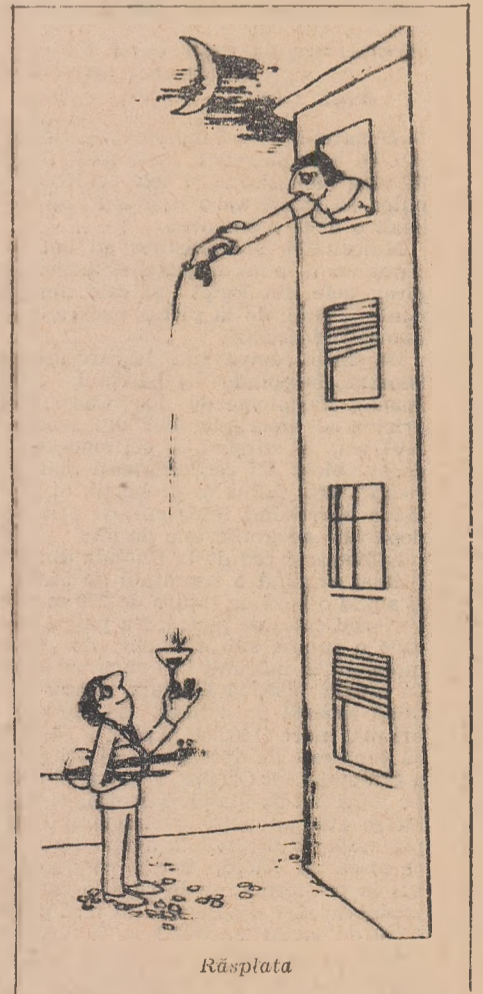
Dar și multe alte cîntece ale lui Blanter s-au bucurat de sufragiile melomanilor. Acum aproape treizeci de ani Matvei Blanter a ieșit învingător la un concurs, cu circa patru sute de concurenți, cu muzica scrisă pe versurile poetului M. Golodin, „Partizanul Jelezneak“. Compoziția clară, cu intonații eroice și patetice, care o înrudeau cu cîntecele Revoluției, a întrunit aprecierea entuziastă a juriului. De atunci, „Partizanul Jelezneak“ se cîntă fără întrerupere. Cînd, în 1937, în Spania pîrjolită de focul războiului civil a fost publicată o plachetă cu cîntecele luptătorilor din brigăzile internaționale, „Partizanul Jelezneak“ a ocupat un loc de frunte în paginile ei.

Matvei Blanter a fost întotdeauna în pas cu vremea lui, răspunzînd prompt și inspirat comenzi sociale. În răzgul de pace de pînă la izbucnirea celui de al doilea război mondial, el a scris cîntece care i-au întovărășit pe oamenii sovietici în muncă, în dragoste, în prietenie.

„Katiușa“ i-a însoțit pe ostașii sovietici în război. Apoi, în 1945, cînd s-au înalțat victorioși acasă, ei și-au potrivit pasul în acordurile unui nou cîntec al lui Blanter, „Sub stelele Balcanilor“.

Au urmat vremuri noi, cîntece noi. Unele, cum ar fi „Cîntecul unității“, au primit înalte distincții internaționale. Astăzi, unul din cele mai îndrăgite cîntece ale cosmonauților este caldul „Înainte de zbor“, pe care îl cîntă, într-un fel de ceremonial de ajun, toți cei ce se pregătesc să decoleze în Cosmos.

Cîntecele lui Matvei Blanter pornesc astfel și spre cucerirea înălțimilor.

Răsplata

Poetul... la Operă

Cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko, Teatrul de operă și balet din Kiev a pus în scenă opera „Taras Șevcenko“ (muzica și libretul de G. Maiboroda). Lucrarea revine cîteva episoade din viața poetului: spectatorii îl urmăresc în satul natal Kirillovka, în deportare pe țîrmul mării Aral, la Petersburg, în cercul prietenilor.

Spectacolul este realizat de regizorul V. Skleanenko, dirijorul K. Simeonov, pictorul scenograf V. Nirod. Distribuția grupează nume prestigioase: M. Șevcenko (Taras), Larisa Rudenko (Iarina), Eughenia Ciavdar (Oksana), Bella Rudenko (Tobaga), A. Kikot (moș Ivan) și alții.

Scenă din filmul „Dragostea nechemată“

ARHEOLOGIE

Faraonii... americani

Faraonii egipteni în America? Întrebarea pare ciudată și, la modul propriu vorbind, nici nu se poate pune, deși anumite similitudini dintre unele elemente de cultură materială din Egiptul antic și America precolumbiană pot justifica o comparație, exprimată prin întrebarea de mai sus.

Faptul îndeobște cunoscut că pe toată întinderea dublului continent american, din Mexic și pînă în Peru și Columbia, se găsesc nenumărate piramide, vestigii ale vechilor culturi înaintate precolumbiene, a determinat pe mulți cercetători să se preocupe de ele. Autori cunoscuți ca W. Ceram, Ch. M. Boland, S. Varșavski,

mai vorbim că în țara Marelui Hapi — numele egiptean al Egiptului, Hapi fiind Nilul — s-au descoperit chiar și piramide fără mormint interior. Ultimul amănunt aproprie foarte mult, ca funcție, tipul acestei de piramide egiptene de surorile lor americane, în fond niște simple coline artificiale create de populațiile locale pentru a sacrifica zeilor pe înălțimi.

Intrînd, însă, în intimitatea piramidelor americane, realizate la început din simple aglomerații de pămînt, apoi din adobe, cărămizi din argilă uscată, și abia pe urmă din piatră, arheologii au aflat destul de recent și la început cu stupeoare că, totuși, unele dintre ele conțin, ca și cele din Egipt, și camere funerare. Camere funerare a căror dispoziție se apropie de a celor din piramidele egiptene. Constatarea a fost făcută inițial în Mexic, la Chichen-Itza. Încă în anul 1896 aci s-a descoperit, sub terasa unei mici piramide, un puț care cobora pînă într-o cameră funerară aflată sub nivelul bazei edificiului. În cameră se aflau — într-un loc tănuț — oseminte.

Senzația descoperirii a fost repede înăbușită de scepticismul promovat în special de remarcabilul americanist de origine germană, Eduard Seler. Mii de piramide și un singur mormînt! Excepția de la Chichen-Itza nu era, desigur, decît o simplă întâmplare! Și iar au trecut ani...

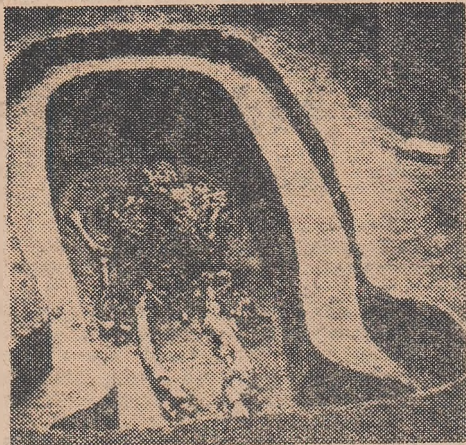
A apărut, însă, o a doua excepție. De data aceasta, la mii de kilometri spre miazăzi, în Columbia, la Tiahuanaco, impunătorul centru preincas din apropierea lacului Titicaca. Aici a fost degajat un canal numit de arheologi, din cauza dimensiunilor sale, „cloacă maxima”. El conducea spre centrul mării piramide. Pe vremea ei exista aici o mică încăpere captușită cu dale de piatră prin care se credea că se evacua apele. Dar bizară „cloacă” era prea supradimensională față de camera a cărei preținsă evacuare o servea. Foarte curînd specialiștii au constatat că această cloacă nu era, de fapt, decît un culoar conducînd spre un mormînt...

Scepticismul de pînă atunci a început să se clatine... Existau, totuși, vădite asemănări, neîntîmplătoare.

Cînd, în 1942, arheologul peruvian Julio C. Tello a descoperit în Waca Pan de Azucar, o piramidă de lingă Lima (Peru), nenumărate morminte suprapuse, datînd din diverse perioade ale culturii Walla, o mare discuție a izbucnit. Noi dovezi deveniseră necesare pentru a accentua sau a slăbi asemănările dintre piramidele Lumii vechi și ale celei Noi.

Și ele au început să apară.

Prima și cea mai grăitoare a fost descoperită tot la maiși. Un nou mormînt într-o piramidă. De astă dată totul prezenta surprinzătoare asemănări, și nu numai

Mormîntul din piramida de la Palenque

„funcționale”, cu Egiptul. În piramida cu opt etaje, ce poartă pe platformă faimosul templu al inscripțiilor de la Palenque, arheologul Alberto Ruz a descoperit în 1949 o scară interioară bine conservată. Coborînd 45 de trepte, Ruz a ajuns la un palier din care pornesc două culoare. Unul îngust avea evident scop de a servi pentru ventilație, celălalt pentru iluminare. De aici Ruz a coborît alte 21 de trepte

și s-a găsit, deodată, în fața unui nou culoar, orizontal, interzis de un zid. Dincolo de el o surpriză: vase, obiecte de jad, o perlă, răspîndite pe jos. O stranie asemănare cu ofrandele din camerele premergătoare încăperilor funerare egiptene. Alți cîțiva pași și altă surpriză: mai multe schelete omenești, resturi ale unor tineri bărbați și ale unei femei. Asemănările continuau... În sfîrșit, încă o cameră. Bolta ei este la 24 m sub podeaua templului din vârful piramidei și la 2 m sub nivelul bazei acesteia. Este destul de încăpătoare. Are 9/4 m. Pe pereți sînt motive decorative din stuc. Jos, în mijlocul camerei, o lespede grea de piatră acoperă un ieșind. Ruz visa cu ochii deschiși la Egiptul de care păreau a aminti din ce în ce mai multe detalii ale extraordinarei sale descoperiri. O idee îi traversă gîndurile. Să ridice dala...

A încercat și a reușit! Două generații de „maiologi” se înșelaseră. Altarul era de fapt un mormînt. Scheletul aparținea unui om care murise la vîrsta de 40—50 de ani. Era împodobit. Bijuterii de jad (diademă, cercei la urechi purtînd giife maiase, o mască din mozaic de jad, un colier în formă de fructe și flori înlănțuite, inele pe fiecare deget, două perle imense lingă craniu...). Resturile aparțineau, fără nici o îndoială, unui conducător maias, iar scheletele de pe culoar slujitorilor jertfiți o dată cu inhumarea lui.

Descoperirea lui Ruz nu a pus numai din nou în discuție un argument, socotit pînă atunci temeinic, al adversarilor legăturii dintre Lumea veche și cea Nouă în epoca precolumbiană, ci a impus atenției cercetătorilor și alte amănunte care vădesc similitudini comparabile.

Mumifierea, așa cum este practică la amerindienii precolumbieni din regiunea Guanchavita, în Columbia, (care nu procedează prin uscare la soare, în anumite condiții, ca în Peru, ci pe cale chimică și prin metode care amintesc de Egipt), sarcophagele lucrate „în stil egiptean”, cum sînt cele găsite la La Venta, în Mexic, picturile murale în care figurile sînt reprezentate în profil „în manieră egipteană”, prevederea cavourilor din zona Tiahuanaco cu găuri rituale, prin care să scape sufletele morților, ca în mormintele din Nubia și Egipt, legende despre etapele drumului străbătut de suflete după moarte sau reprezentarea, pe unele basoreliefuli de la Palenque, a semnului ritual „Tau”, caracteristic vaselor sacre egiptene, alături de alte elemente materiale de cultură se înscriu pe linia argumentelor care pledează pentru unele eventuale contacte precolumbiene între America și lumea însoțită a Mediteranei, dintre amerindieni și navigatori precolumbieni afroeuropeni, care i-au cunoscut pe egipteni.

În timpul din urmă au apărut mai multe ipoteze despre asemenea navigații. Pentru istoricul sovietic A. Gorbovski, de pildă, temerarii navigatori ar fi putut foarte bine să fie cretani sau feniceni.

D. Todericiu

ASTRONOMIE

Înainte de eclipsă

La începutul lunii aprilie nava de cercetări științifice „Viteză” a pornit în cea de-a 37-a cursă. De data aceasta, însă, la bordul ei se află două expediții: una oceanologică și alta astronomică, care urmează să fie transportate în zona centrală a Oceanului Pacific. Acolo, în emisfera sudică, natura a aruncat un pumn de insule de corali înconjurate de recife perfide: arhipelagul Cook.

Membrii expediției astronomice sovietice, echipați cu tot utilajul necesar și cu rezerve de alimente și apă, vor debarca pe una din insulele arhipelagului, atolul Manua. Acest pelec de uscat (cu o populație de 18 inși!) pierdut în imensitatea oceanului a intrat, de curînd, în centrul atenției astronomilor din întreaga lume, deoarece de aici se va putea observa, în cele mai bune condiții, eclipsa totală de Soare de la 30 mai a.e.

Pe atolul Manua se creează o bază internațională pentru studierea eclipsei solare, alcătuită din expediții științifice ale mai multor țări: U.R.S.S., Noua Zeelandă, S.U.A., Japonia, Anglia, Canada, Australia, R.F.G.

Studierea coroanei solare este unul din punctele principale ale programului de cercetări sovietice. Calcule preliminare au arătat că în timpul eclipsei de la 30 mai, Luna va acoperi nu numai cromosfera Soarelui ci și o porțiune intens luminoasă din interiorul coroanei care, în eclipsele de scurtă durată, împiedică observarea părților exterioare, cele mai active, ale coroanei solare.

Expediția astronomică sovietică, compusă din 25 de persoane în frunte cu savantul Mstislav Gnevisev, va debarca pe atol la 11 mai, complicata aparatură radioastronomică și optică cerînd un timp de montare de aproximativ 20 de zile.

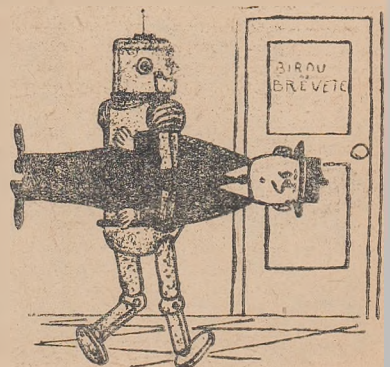
GEOLOGIE

Cum s-a scufundat Atlantida?

Misterul care învăluie existența și dispariția Atlantidei, insula-continent presupusă a fi fost situată în Oceanul Atlantic în fața strîmtoării Gibraltar, a preocupat de-a lungul veacurilor, începînd cu Platon și Diodor din Sicilia, numeroși oameni de știință printre care, mai recent, geologul francez Termier, hidrologul M. M. Ermolaev și o întreagă pleiadă de alți cercetători sovietici de diferite specialități în frunte cu geologul de renume mondial Obrucev. În urma rezultatelor obținute prin cercetări întreprinse ani la rînd, oamenii de știință sovietici sînt de părere că existența insulei revelată de Platon se confundă cu însăși istoria geologică a Oceanului Atlantic și că, în momentul de față, Atlantida începe să înceteze de a mai fi un mit.

Recent, un alt savant sovietic, N. I. Jirov, a publicat o lucrare în care demonstrează, la rîndul lui, că Atlantida a existat. Legende evolucînd continentul dispărut, situat între America și Europa — scrie savantul — s-au păstrat de-a lungul milenii în operele unor poeți și filozofi ai antichității. Studînd timp de mai mulți ani tot materialul referitor la Atlantida, atît din literatura actuală cît și din străvechile legende ale indienilor din America, Nikolai Jirov a stabilit că confruntarea surselor cercetate permite determinarea cu suficientă precizie a epocii dispariției acestui continent.

După părerea savantului sovietic, formidabila catastrofă s-ar fi produs acum douăsprezece mii de ani, dată care corespunde unei perioade de puternice frămîntări ale scoarței terestre și, în același timp, unei intensificări brutale a activității vulcanice. Nu încapă îndoială, conchide Nikolai Jirov, că tocmai aceste erupții violente au scufundat marelui continent, cu înfloritoarea lui civilizație, în adîncurile Oceanului Atlantic.

Fără cuvinte

BIOLOGIE

La cel mai tânăr institut de biologie din U.R.S.S., cel din Vladivostok, lucrează aproape numai oameni tineri. Directorul institutului abia a trecut de 30 de ani, iar șeful laboratorului de biologie marină, G. D. Berdiș, are 33 de ani. El a fost ales de A. Cemonin, corespondent al revistei „Nedelea”, pentru a răspunde la întrebarea:

De ce a „inventat” natura moartea?

Mai devreme sau mai târziu, știința va dezlega taina îmbătrânirii și a morții. Și, oricât ar părea de ciudat, în ajutorul oamenilor de specialitate va veni marea, leagănul vieții, în care s-au păstrat ființe primitive, ce pot fi numite, pe drept cuvânt, mostre ale vremurilor de mult apuse. Pe de altă parte, la unele organisme marine din zilele noastre, celula vie și-a păstrat capacitatea de diviziune permanentă, de-a lungul întregii vieți, cu alte cuvinte nu cunoaște moartea naturală. Un fenomen obișnuit, probabil, la viețuitoarele marine de altădată, care pierreau, nu mureau. Pierreau de foame, de prea puțină lamină, în erupțiile vulcanice, se devorau între ele. Diferitele forme ale morții naturale au apărut mai târziu, în cursul evoluției.

Și, la urma urmei, de ce a „inventat” Natura moartea?

O teorie în curs de verificare la institutul nostru, afirmă că atât timp cât ființele n-au avut forme și dimensiuni precise au fost lipsite de schimburi biochimice și de capacitatea de diviziune repetată a celulelor. Cu alte cuvinte, aceste ființe nu îmbătrâneau. Procesul de îmbătrânire a apărut în momentul cînd, prin încetarea diviziunii celulelor, organismul a căpătat însușirea de a „menține” o anumită formă și dimensiune a corpului.

Evoluția morții începe, deci, cu cauze pur exterioare. Apoi a apărut așa-zisa moarte „cu program”, fără bătrînețe. Acest gen de moarte s-a păstrat pînă acum la plantele anuale, unele insecte, calmari, octopode, unele nevertebrate sau vertebrate cum sînt peștii. Aceste organisme pier îndată după unicul lor act de înmulțire. La animalele superioare, moartea intervine după ce procesul de îmbătrânire, vizibil sau ascuns, slăbește forțele de apărare ale organismului.

Mecanismul îmbătrînirii nu poate fi înțeles fără elucidarea legilor de dezvoltare a formelor de moarte. Am studiat, astfel, mecanismul morții „cu program” a unor pești din familia salmonidelor. Mii de salmonide pătrund, în fiecare an, în fluviile din Sahalin, Kamceatka, Primorie, venind din ocean, pentru a-și asigura urmași și pentru a-și pieri. Moartea lor e prevăzută de programul de dezvoltare înscris, cum spun geneticienii, în structura moleculelor acidului dezoxiribonucleic. Într-o anumită perioadă de viață, nucleii celulelor unei lostrife, de pildă, încetează de a mai da informații despre sinteza unor proteine-fermenți și celulele mor.

Oamenii de știință au remarcat o surprinzătoare asemănare între modificările biochimice și pur mecanice survenite la acești pești și la oamenii bătrîni. Fapt care a sugerat ipoteza că la vertebratele

superioare, deci și la om, procesul de îmbătrînire ar fi un proces evolutiv, desfășurat în timp, de pieire a celulelor.

În afară de studierea procesului de îmbătrînire ne ocupăm și cu cercetarea unor mecanisme de reglare a diviziunii celulelor. Ne interesează, de pildă, de ce încetează diviziunea celulelor creierului, mușchilor, ficatului, glandelor endocrine etc? Pentru cercetări ne-am ales tot un pește, de data aceasta un calcan, și am urmărit specia calcan și specia om de-a lungul copilăriei, maturității și bătrîneții lor. Reprezentarea grafică a evoluției omului ar arăta cam în felul următor: o curbă ce urcă brusc (omul crește), apoi se rotunjește și, în cele din urmă, se transformă într-o dreaptă orizontală iar uneori chiar coboară. Dar curba care reprezintă evoluția calcanului-femelă crește mereu, aproape pe verticală. Femelele cresc toată viața! Pînă în prezent, nu li s-au descoperit simptome de îmbătrînire. Afta doar că, o dată cu anii, ritmul de creștere devine mai lent. Masculul, în schimb, crește pînă la maturitate, după care îmbătrînește și moare.

Organismele animale au, așadar, un anumit mecanism care sistează creșterea prin reglarea diviziunii celulelor. La unele viețuitoare, acest mecanism „se declanșează” mai devreme, la altele mai târziu sau chiar niciodată. Cum funcționează acest mecanism? E tocmai problema pe care încercăm s-o rezolvăm. Atunci cînd omul va ști să dirijeze diviziunea celulelor el își va prelungi tinerețea cu zeci de ani.

OCEANOLOGIE

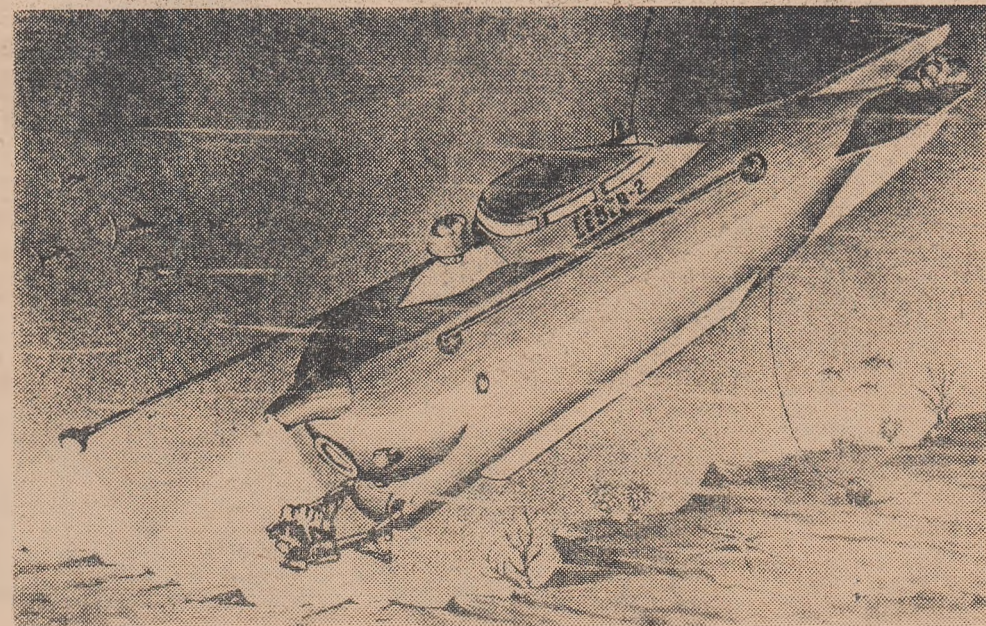
Dirijabilul pentru 2.000 de m... adîncime

La sfîrșitul acestui an, batiscaful sovietic „Sever-2”, proiectat de institutul „Ghipreriblot” din Leningrad, va face prima imersiune la mari adîncimi. La drept vorbind, însă, aparatul nu a fost conceput spre a stabili recorduri în materie sau pentru a cobori în abisurile cele mai adînci, ci pentru a explora oceanul la adîncimi medii. La circa 2.000 metri adîncime, flora și fauna oceanică prezintă o varietate de forme a căror utilizare economică este, se pare, cît se poate de atrăgătoare.

Batiscaful va fi pus la dispoziția Institutului polar de cercetări oceanografice. El va putea rămîne sub apă pînă la șase zile și va beneficia de o autonomie de deplasare care-i va îngădui să se depărteze circa optzeci-nouăzeci de kilometri de baza sa.

Avînd la bord un pilot și un observator, „Sever-2” va efectua un mare număr de experiențe de oceanografie fizică și biologică. Va preleva mostre de roci, de sedimente, va pescui moluște și specimene din toate ființele vii pe care le va întâlni.

Dimensiunile cabinei sînt, după cum ne incredintează presa sovietică de specialitate, destul de mari pentru ca cei doi pasageri să poată sta în picioare și să-și vadă în toată liniștea de activitatea lor științifică. Deasemenea dirijabilul submarin are întruite în construcția lui cele mai bune garanții de securitate a vieții echipajului: o dublă carcasă, aparate de alarmă preventive și un sistem de comandă ce-i poate asigura, la caz de nevoie, ieșirea rapidă la suprafață.

Batiscaful „Sever-2”

ELECTROTEHNICĂ

Rivalul electronicii

Acum cîțiva ani, mai exact la 13 aprilie 1959, la oficiul de standarde și invenții al U.R.S.S. au fost înregistrate patentele cu nr. 124719 și 124720. O dată cu înregistrarea acestor patente a luat naștere și o nouă tehnică în domeniul controlului și automatizării, bazată pe proprietățile jeturilor lichide sau gazoase.

Apariția pneumonice este considerată de specialiști ca un progres tehnic de egală importanță cu introducerea metodelor electronice în automatizări, în tehnica mașinilor de calcul și, în general, în cibernetică. Dispozitivele folosite în pneumonică lucrează cu ajutorul aerului, ceea ce înrudește într-un fel această tehnică cu bătrîna pneumatică. Aceasta este, însă, singura asemănare, construcția aparatelor și principiile de funcționare fiind radical diferite. Astfel, în timp ce elementele pneumatice cuprind pistoane, supape și alte piese mecanice puse în mișcare prin presiunea aerului, elementele pneumonice sînt caracterizate de rețele de canale prin care circulă și se interacționează jeturile de aer, cam la fel cum circulă curentul electric prin rețele și conductoare. Din acest punct de vedere, pneumonica se înrudește mai degrabă cu electronica.

În zilele noastre, automatizările nu pot fi concepute fără aportul electronicii. Și totuși, statistica indică că 78 la sută din regulatoarele sînt acționate pneumatic. Lucrul nu trebuie să ne surprindă deoarece electronica are o serie de neajunsuri. Printre altele, dispozitivele ei sînt scumpe și prezintă o probabilitate destul de mare de defecțiuni, în condițiile unor radiații puternice sau de variație mare a temperaturii elementelor nemaiputînd lucra.

Progresul tehnic a antrenat, însă, automatizările spre o limită la care și pneumatica dovedește o sumă de lipsuri. Astfel, elementele mecanice aflate în mișcare și care stau la baza pneumonice sînt masive, au o mare inerție, iar timpul de prelucrare a informației este ridicat. O dată cu creșterea volumului de informație, crește și numărul elementelor și, o dată cu el, prețul de cost. În felul acesta, pe harta automatizării au apărut o serie de pete albe care trebuiau înlăturate cît mai curînd.

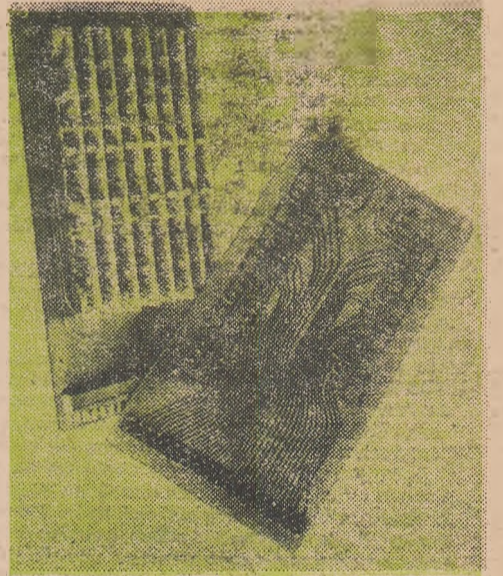
Oricît de complexă, o instalație automată poate fi descompusă într-o serie de elemente tipice, fiecare îndeplinind o operație simplă. Există, astfel, amplificatoare de semnal, elemente de memorie, elemente logice etc., totalitatea lor formînd un alfabet cu ajutorul căruia pot fi descrise sumar toate sistemele electronice de reglaj, automatizare și calcul existente. Prima greutate pe care au învins-o specialiștii sovietici a fost realizarea, cu ajutorul sistemelor pneumatice, a unui alfabet echivalent. Elementul de bază al sistemelor automate, amplificatorul cu tub electronic sau tranzistor a fost înlocuit cu un dispozitiv format dintr-o cameră cu trei adjuțaje. Astfel, o parte din aerul comprimat provenit de la „sursă de alimentare” intrînd printr-unul din adjuțaje va forma „semnalul de ieșire”, semnal care va fi cu atât mai puternic, cu cît jetul de aer provenit de la sursa de alimentare va fi dirijat mai aproape de adjuțajul de ieșire. Această dirijare poate fi însă realizată cu ajutorul unui jet incident slab, numit „semnal de intrare”. În felul acesta, jetul de intrare este amplificat. În același timp, în scopul măririi amplificării, ea și în cazul amplificatoarelor electronice, amplificatoarele pneumonice pot fi legate în serie.

Uneori însă, în automatizări, semnalul nu este utilizat imediat, ci după un timp oarecare. Cu alte cuvinte, semnalul trebuie memorat. În ce privește semnalele electrice, au fost create o serie de elemente de me-

morie bazate pe fenomene diferite cum sînt remanența magnetică a feritelor, iar în particular imprimarea pe benzi de magnetofon, supraconductibilitatea la temperaturi scăzute și circuite electronice speciale. Toate aceste dispozitive lucrează în sistem binar, elementele lor furnizînd un semnal electric sau nimic, o afirmație sau o negație. Dispozitivul echivalent folosit în pneumonică este alcătuit din șase adjuțaje, o incintă și un canal de reacție.

Instalațiile de reglaj automat și mașinile de calcul nu pot funcționa, însă numai cu ajutorul memoriei. La fel ca în cazul procesului de gîndire pe care îl imită, mașinile cibernetice se bazează în funcționarea lor pe operații logice, executate de elemente logice. Pe baza interacțiunii dintre jeturile de aer comprimat pot fi realizate operații de conjuncție de tip ȘI, sau operații de disjuncție de tip SAU. Într-un mod ceva mai complicat sînt realizate elemente de tip releu și autooscilatoare, în construcția cărora au fost aplicate principiile profilelor aerodinamice.

Se știe că electronica modernă nu poate fi concepută fără miniaturizare, fără circuite imprimate sau micromodule. Într-un

Circuite funcționale cu cablaj imprimat

mod analog, construcția dispozitivelor pneumonice este realizată și ea pe plăci pe care sînt gravate, pe cale fotochimică sau cu ajutorul matritelor, profilele aerodinamice, camerele, adjuțajele și labirintul de canale. O asemenea placă, care cuprinde cîteva zeci de elemente este acoperită cu o altă cu suprafața dreaptă, avînd drept scop elanșarea circuitelor de aer. Mai rămîne să fie conectat racordul de alimentare a plăcii la un rezervor de aer comprimat (echivalentul sursei de alimentare) și partea pneumonică a automatului poate intra în funcțiune.

Pneumonica mai prezintă însă și alte avantaje. Dispozitivele pneumonice necesită pentru alimentare aer comprimat de joasă presiune, pentru acționarea căruia se cheltuiește o energie electrică egală cu cea absorbită de un montaj cu tranzistoare echivalent. De pildă, toate instalațiile pneumonice de la Institutul unional de automatizări sînt alimentate de la un simplu aspirator de praf, în timp ce un dispozitiv pneumatic clasic este alimentat de la un compresor de mare putere!

La începutul acestui articol aminteam de unele pete albe pe harta automatizării, de medii cu radiație ridicată, cu o gamă de variație mare a temperaturii. Pneumonica a împlinit aceste pete albe. Jeturile de aer comprimat nu-și vor schimba proprietățile într-un mediu radioactiv iar carcasa dispozitivului poate fi construită din orice material, începînd cu sticla și terminînd cu ceramica refractară. Cu toate acestea, pneumonica mai are încă un mare neajuns. Dispozitivele electronice funcționează extrem de rapid, deoarece curentul electric circulă aproape cu viteza luminii, în timp ce circulația jeturilor de aer se face mult mai încet. Acesta este și factorul care determină în cea mai mare măsură limitele de aplicație ale pneumonice, limite care totuși par a nu fi chiar atât de strîmte, dovadă numeroasele realizări aduse la cunoștință de publicațiile științifice de specialitate.

Dolna Comănicu
Inginer electronist principal
Observatorul Astronomic București

TEMĂ DE SEZON

Criza ulcerosa

Mulți se întrebă de ce în boala ulcerosa, afecțiune gastro-duodenală ale cărei cauze continuă să rămână încă obscure, crizele dureroase se manifestă mai ales în lunile aprilie-mai și septembrie-octombrie? Într-adevăr, s-a constatat că primăvara și toamna frecvența crizelor ulcerose este de patru ori mai mare ca în celelalte două anotimpuri. În legătură cu acțiunea așa-zisilor factori biometeorologici ipotezele, întemeiate mai mult pe observații statistice, sunt numeroase. Unii cercetători susțin influența negativă exercitată de variațiile brusce ale presiunii atmosferice asupra stării ulcerose; alții fac o legătură între crizele dureroase și variațiile de temperatură, mai frecvent primăvara și toamna. Umezeala, vânturile puternice, descărcările electrice, în sfârșit sensibilitatea la razele ultraviolete sunt alți factori meteorologici incriminați în provocarea durerilor din ulcerul gastro-duodenal.

Pe de altă parte, fumatul favorizează și el apariția bolii ulcerose, nicotina excitând celulele nervoase, vasele sanguine și mușchii stomacului și duodenului, pe care-i sensibilizează.

Caracteristică pentru criza ulcerosa este durerea abdominală, cu localizare epigastrică, care apare la două-patru ore după masă sau pe stomacul gol, ori într-un anumit moment al zilei (noaptea, dimineața). Durerile sunt însoțite de obicei de arsuri, grețuri, vărsături (mai ales dimineața, când se vomeează un lichid gălbui cu gust acid), constipație etc. Între crize apar de obicei așa-zisele „intervale de acalmie”, cu o stare generală bună, înlocuite după scurt timp de perioade de agravare a bolii, mai ales dacă bolnavul, considerându-se vindecat, a întrerupt tratamentul dietetic și medicamentos. De aceea este foarte important să nu se întrerupă tratamentul urmat fără un prealabil consult medical.

Pentru vindecarea crizei de ulcer gastro-duodenal, sint, în primul rând, obligatorii scoaterea temporară din mediul de muncă și odihnă prelungită la pat (clino-statism).

Regimul alimentar va fi individualizat în funcție de starea bolnavului. În perioada crizei se recomandă o rație zilnică de lapte (1500 ml) împărțită în porții mici de câte 150 g, administrate din oră în oră în primele două zile. Cum nu toți bolnavii suportă însă laptele, care poate provoca tulburări intestinale (diaree sau constipație), acesta trebuie luat — în caz de relativă intoleranță — tăiat cu ceal sau cu o linguriță de praf de carbonat de calciu adăugat la fiecare ceașcă de lapte. După câteva zile se vor putea adăuga și alte produse alimentare mai ușoare, ca frișcă, sucuri de fructe, supe de zarzavat, carne fiartă. La începutul dietei se recomandă bolnavului 6-8 mese pe zi, dar pe măsură ce durerile cedează, ele se vor putea reduce la 5 pe zi, ce vor fi luate luni de zile la rând, la ore regulate. Înainte de culcare, se va lua cu regularitate un pahar cu lapte cu unul-doi biscuiți.

În perioada crizei ulcerose, alături de dietă, tratamentul medicamentos a cunoscut cele mai variate formule terapeutice. Laminatul, în doză de 0,20-0,40 g zilnic, însoțit de bromuri, 2-3 g pe zi; novocaina, administrată zilnic, intravenos în cantitate de 0,050-0,10 g și pe gură în doză de 0,75 g-1 g, după metoda propusă de Vișnevski; atropina 0,0005-0,001 g intramuscular de 2-3 ori pe zi sau intravenos în caz de dureri mai puternice (sau produsele rominești Foladon, Fobenal, Lizadon n.n.); tinctura de beladonă 20 de picături de trei ori pe zi, înainte de mese; în fine, medicamentele anti-colinergice (Probantina, Pepulsan, Foladon, Scobutil), care reduc secreția gastrică, reprezintă numai câteva substanțe din bogatul arsenal de medicamente, pus la dispoziția bolnavilor. Este, însă, de la sine înțeles că aceste medicamente trebuie luate numai sub strictă supraveghere medicală.

Dr. Ghenadi Merkevici

MOZAIC MEDICAL

Complexul B

Sub denumirea „complexului B” sint înglobate o serie de vitamine cu însușiri variate care aparțin aceluiaș grup cunoscut prin nomenclatura clasică „B”.

Din grupul vitaminelor B fac parte zeci de vitamine, dar numai o parte din ele au o importanță esențială pentru organism.

Dintre acestea vitamina B₁ este destul de răspândită în lumea vegetală. Sursa principală de vitamină B₁ o constituie cerealele și legumele ca: mazărea, soia, lin-

tea. În cantitate mare vitamina B₁ se găsește în embrionii cerealelor, în învelișul grâunțelor de cereale (tărâțe), în drojdia de bere. Dintre produsele de origine animală cea mai mare cantitate de vitamină B₁ o conțin ficatul, carnea de porc slabă, carnea de pasăre și rinichiul de porc.

În organism, vitamina B₁ are un rol deosebit de important. Ea participă în primul rând la procesul de asimilare de către organism a substanțelor zaharose și făinoase. Împreună cu alte vitamine din grupul B, vitamina B₁ asigură o bună funcționare a sistemului nervos și a tubului digestiv. La populațiile care se hrănesc aproape exclusiv cu orez decorticat (Japonia) apare boala numită beri-beri.

Tulburările cauzate de lipsa unei cantități suficiente de vitamină B₁ din hrană se manifestă prin creșterea oboselei, lipsa poftei de mâncare, slăbiciune musculară, senzație de amorțire a degetelor, mîinilor, picioarelor, scăderea capacității de muncă. Vitamina B₁ este indicată deci ca tratament de bază în boli nervoase (nevrite, polinevrite, sciatică) și ca tratament adjuvant în: diabet zaharat, insuficiență cardiacă, hepatite acute și cronice, boli infecțioase, toxicoză gravidică.

Vitamina B₂ sau riboflavina se găsește în ficat, ouă, carne, drojdie de bere, piine neagră.

O hrană obișnuită asigură nevoia organismului de vitamină B₂. O hrană deosebit de bogată în această vitamină se recomandă copiilor mici, gravidelor și mameilor care alăptează. Carența în vitamină B₂ se manifestă prin scăderea greutății corporale, slăbiciune, descumărie cu roșeața la colțurile gurii (cheiloză), atrofie mucoasei limbii și esofagului.

Vitamina B₃ sau piridoxina se găsește în lapte, miere, ulei, cereale, sfeclă, varză, spanac, struguri, mere. Este necesară pentru buna funcționare a sistemului nervos și a măduvei osoase. În terapeutică, vitamina B₃ este indicată în afecțiuni ale singelui și ale pielii și mucoaselor, hepatite epidemice etc.

Vitamina B₁₂ se găsește în mare cantitate în ficatul de vacă. Are rol principal în producerea globulelor roșii la nivelul măduvei oaselor, în funcționarea normală a sistemului nervos și în sinteza proteinelor pentru constituirea țesuturilor. Carența de vitamină B₁₂ duce la anemie, polinevrită, tulburări psihice. Vitamina B₁₂ este un important factor tonifiant, fiind indicată în convalescență, debilitate, astenie, distrofia sugarului, imaturitate, anorexie (lipsa poftei de mâncare), denutriție etc.

Vitamina PP face parte tot din complexul B. Cunoscută și ca vitamină antipelagica, vitamina PP se găsește în mare cantitate în carne, ficat, rinichi, drojdie de bere, piine, grâu și ciuperci. Este necesară creșterii, prin participarea ei la buna folosire a proteinelor, și funcționării sistemului nervos.

Dr. R. E. Irinov

REGIMURI DIETETICE

Litiaza urinară

Regimul alimentar este în funcție de natura litiazei: urică, oxalică, fosfatică.

1. În litiaza urică sint interzise următoarele alimente: ficat, rinichi, splină, vițel de lapte, creier, scrumbii sărate sau marinat, precum și sardele, ciocolată.

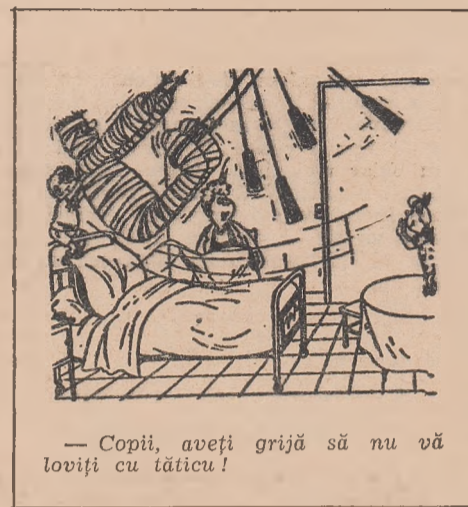
Sint permise: carne în cantitate mică,

fructe, legume, salate, făinoase, cartofi sub orice formă, grăsimi, lichide în cantități mari, în special ape minerale alcaline.

2. În litiaza oxalică sint interzise toate alimentele cu un conținut bogat în acid oxalic, în special spanac, revent, măcriș, smochine, cacao, ciocolată, ceai tare, tomate. Nici o altă restricție alimentară. Lichide la discreție.

3. În litiaza fosfatică se urmărește acidifierea urinei, fiind limitate alimentele care conțin cantități mari de calciu (brânză, lapte) și excluse substanțele care excită sistemul nervos central (cafea, ceai, cacao etc.). Sint permise: carne sau pește sub toate formele, prăjituri, aluat preparat cu mult unt, ouă și mincăruri cu ouă în cantități reduse.

Dintre verdeturi și legume se vor consuma limitat: mazăre, varză de Bruxelles, sparanghel, dovleac. Fructe în cantități foarte mici. Sint recomandate merele acre, coacăzele roșii. Cantități mari de lichide.

— Copii, aveți grijă să nu vă loviți cu iaticu!

SFATURI PRACTICE

Măsuri uzuale pentru medicamente

O linguriță de cafea conține: soluție apoasă = 5 g; sirop = 6,5 g; ulei = 4,5 g; picături = 100.

O linguriță de desert: soluție apoasă = 10 g; sirop = 13 g; ulei = 9 g; picături = 200.

O lingură de supă: soluție apoasă = 15 g; sirop = 20 g; ulei = 11,5 g; picături = 300.

Un pahar de lichior (obișnuit): soluție apoasă = 15 g.

O ceașcă de cafea (obișnuită): soluție apoasă = 50 g.

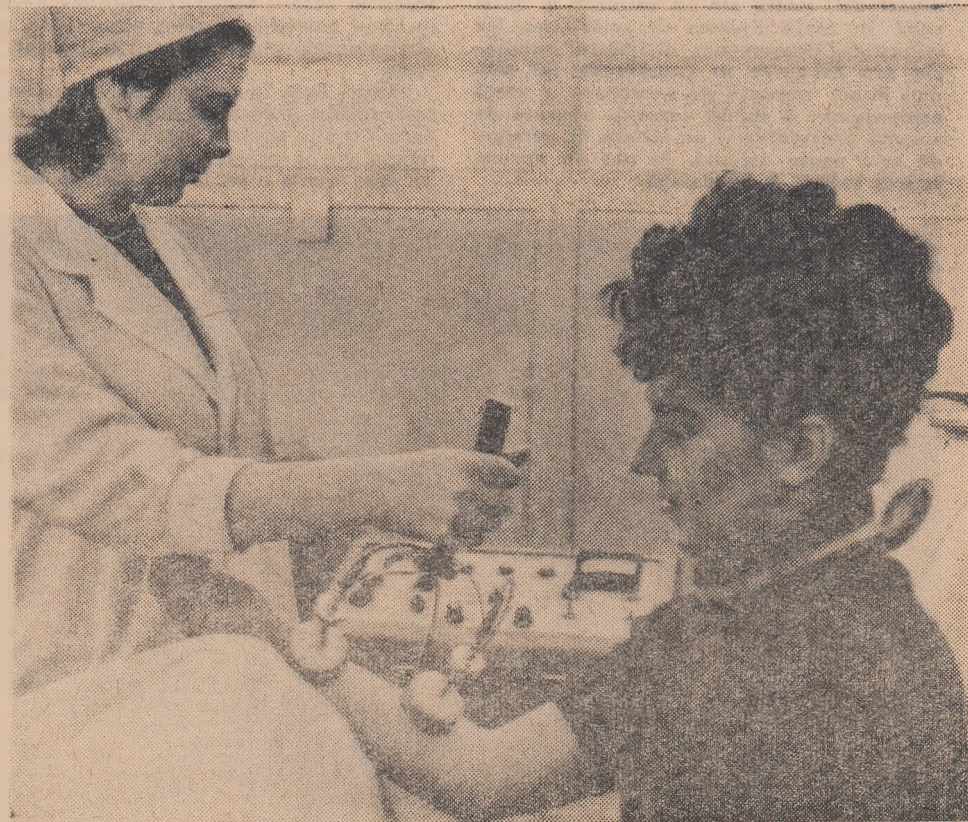
Un pahar de vin: soluție apoasă = 100 g.

Un pahar de apă: soluție apoasă = 200 g.

O linguriță cu virf: pulbere medicamentoasă = 2,5-5 g.

O linguriță rasă: pulbere medicamentoasă = 1,5-2,5 g.

Un virf de cuțit: pulbere medicamentoasă = 0,5-1 g.

La Institutul de balneologie din Baku care, prin dimensiunile sale și prin varietatea tratamentelor pe care le aplică, e o adevărată stațiune de cură

Poșta medicului

SORIN M. — Vastui: Trebuie să vă spunem că tuberculoza are o tendință pronunțată la vindecare spontană, cum numai puține alte boli o au. Aproape toți oamenii, îndeosebi la orașe, se infectează cu bacilii tuberculoși și „și vindecă” infecția prin posibilitățile naturale ale organismului, adeseori fără simptome clinice aparente. Forma dv. de boală e foarte benignă și nu necesită nimic în plus față de tratamentul indicat de Dispensarul TBC local. Mai reveniți!

MIRELA V. — Timișoara: 1) Asemenea operații de rinoplastie se fac și la noi în țară. Adresați-vă Spitalului de chirurgie plastică și reparatoare, str. Arh. Mineu nr. 7, București. 2) Pentru soful dv. ar fi necesar un examen chirurgical, pentru că, după simptomele descrise, pare să fie vorba de hemoroizi.

GH. ANDONE — București: Vă rugăm să citiți articolul „Hemoroizii și tratamentul lor” din nr. 7/1965.

SARDVY SESNAȘ — Luduș: Vom publica un material despre aceste tulburări într-un număr viitor.

MAMAIA PROFIR — Suceava: Tusea convulsivă este într-adevăr o boală curioasă, care are pe lângă elementul infecțios și unul nervos. La copilul dv. procesul infecțios a dispărut și în faza actuală e vorba de un act „reflex” devenit obișnuit. Fiind un copil mai mare puteți apela la voința lui sau îi puteți ordona în mod energic să-și rețină tusea. Nu vă alarmați în orice caz față de el și simulați chiar că neglijați accesele de tuse.

VASIA — București: Nu orice apendicită trebuie operată. Chirurgul este cel care va decide. Din statisticile de autopsie reiese că ca. 75% din persoane prezintă semne de apendicită. Una foarte mare număr de imbolnăviri evoluează neobservate sau fără tulburări serioase. De aceea, în general în caz de simptome ușoare, „suspecte” de apendicită, se recomandă o terapie conservativă după consultul specialistului.

C. G. — Strehaia: Vă mulțumim pentru aprecieri și sugestii. Nu ne putem da seama din cele expuse de dv. ce afecțiune de piele aveți. Cum nu este o simplă problemă de cosmetică pe care s-o puteți rezolva cu o „cremă”, vă recomandăm să consultați neapărat un medic dermatolog.

K. M. — București: 1) Trebuie să faceți (dacă n-ați făcut) un examen al secreției uretrale cu antibiogramă, fiind vorba probabil de o uretrită cronică neglijată. 2) Considerăm că a doua problemă este strins legată de prima și numai prin precizarea diagnosticului și un tratament energic veți rezolva și celelalte tulburări.

S. M. — Focșani: 1) Retracția gingiilor fiind destul de răspândită mai ales la vîrstă dv., este bine să consultați un specialist stomatolog pentru a preciza cauza acestei retracții și, eventual, a vă indica conduita terapeutică. 2) Există forme de paradentoză a căror cauză nu poate fi descoperită și deci tratamentul trebuie urmat cu multă răbdare. Atît timp cît nu se produce mobilitatea dinților, boala poate evolua un timp foarte îndelungat fără pierderea dinților. Medicamentul „Miasalvin”, fabricat de industria farmaceutică bulgară, indicat în unele forme de paradentoză, este un extract de plante.

ALEX. B. — Cimpina: Este vorba, desigur, de spermatoec. Nu ne-ați relatat suficiente date pentru a preciza cauza. În general se observă la nevropați, astenici, onaniști, la bolnavii de uretro-prostatite cronice. Vă recomandăm un tratament de tonificare a sistemului nervos (stricnina în doze crescînde de la 1 mg la 5-6 mg — în total 10-15 fiole, vitamina B₁ — 10 fiole pe serie, trifosfaden — 10 fiole pe serie — toate trei asociate, helioterapie, antispastice (papaverină), eventual cură heliomarină și nămol.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sint rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

SIRIA

Prefaceri semnificative

Prin fereastra întredeschisă a camerei de hotel a năvălit, o dată cu primele raze de soare, un răpăit de tobă. Pe o stradă învecinată trecea o coloană de muncitori și elevi. La cea de a doua aniversare a loviturii de stat din martie 1963 au luat parte, însă, alături de ei, și felahi. Pe steagul purtat cu mândrie de un demonstrant străluciau, cu splendida scriere arabă, cuvintele: „Oamenii muncii sint reazemul revoluției”.

La uzina de cabluri din Damasc, naționalizată în ianuarie, președintele sindicatului ne-a spus cu convingere: „Noi, muncitorii, ne vom conduce singuri întreprinderea”.

Proprietarii uzinei au fugit în Liban. Acum frânele conducerii sînt în mîna noului director, reprezentant al statului.

Felahii fără pămînt din Huta, celebra oază din vecinătatea Damascului, încărcată acum de parfumurile splendidei primăveri siriene, așteaptă să li se împartă pămînt din terenurile confiscate recent unui număr de cincizeci de latifundiați. În ultimele șase luni au fost expropriați 439 de moșieri. Legea prevede ca pămînturile confiscate să fie date celor care le muncesc.

Cu prilejul călătoriei pe care am făcut-o la Damasc, în mai anul trecut, în preajma impunătoare clădiri cenușii a marelui stat major al armatei siriene am văzut tunuri și tancuri. Pe atunci guvernul se temea că ar putea fi repetate încercările de lovitură de stat. Acum, însă, nu se mai văd tunuri și tancuri. Totul dovedește stabilitatea regimului. Naționalizarea și extinderea reformei agrare au dat, firește, rezultate.

În centrul orașului se află Suk Hamidie — un mare bazar. Prin artera lui principală se poate ajunge la moscheea Omeiazilor. De obicei, curtea moscheii e pustie. Numai în umbra coloanelor se aude șușotitul credincioșilor care citesc cu evlavie Coranul. Dar, în ianuarie, cînd a început greva antiguvernamentală, moscheea s-a însuflețit, transformîndu-se într-o citadelă de luptă împotriva guvernului. Negustorii și-au închis prăvăliile. Suk Hamidie căzuse într-o muțenie de rău augur. Huliganii din partidul: „Frăția musulmană”, „detășamentele lui Muhammed” și imamii din moscheea Omeiazilor și-au revărsat atunci toată ura lor împotriva guvernului.

Acum e liniște și în Suk Hamidie. Toate prăvăliile sînt deschise. Într-una din ele, vinde un comisar al guvernului: proprietarul lipsește. A fost condamnat la închisoare pentru că a participat la greva din ianuarie.

La procesul intentat „detășamentelor lui Muhammed” acuzații au recunoscut că principala sursă de finanțare a rebeliunii pe care o pregăteau au fost contribuțiile negusturilor. Și nu era vorba de mii, ci de milioane de lire siriene.

Guvernul Hafez și elementele patriotice din partidul „Baas”, care s-au pronunțat pentru reforme radicale, au dovedit, prin măsurile luate în ultimul timp, că în viața țării a început o nouă etapă. În urma naționalizării, statul a preluat principalele ramuri industriale, comerțul, finanțele și alte importante sectoare economice. Reformele efectuate au serioase urmări pe plan social. Ele au lărgit baza necesară dezvoltării țării pe calea necapitalistă.

...Am mai fost la Damasc acum patru ani și jumătate. Dar pe atunci nici vorbă nu putea fi de reformele care se înfăptuiesc acum în Siria.

Milionarul Abdel Hadi Rabat, coproprietar al unui combinat textil al companiei „Humasia”, m-a invitat atunci să-i vizitez întreprinderea. Mi-a arătat, plin de mîndrie, diversele ei secții, subliniind că erau rezultatul liberei antreprize. Fără

aceasta sirienii nu vor putea realiza nimic — lăsa să se înțeleagă Abdel Hadi Rabat.

Am vizitat combinatul „Humasia” și cu prilejul ultimei mele călătorii la Damasc. Abdel Hadi Rabat nu mai e de mult acolo. După naționalizarea companiei el circulă prin Europa occidentală și Liban. Conducerea întreprinderii a fost preluată de Zet Haidar, noul director. Combinatul „Humasia” e cea mai mare întreprindere industrială din Siria, cu trei mii cinci sute de muncitori. În anul 1964, producția a sporit cu 12 la sută.

— Dar mai există și greutăți — mi-a spus Zet Haidar. Cea mai neplăcută este,

se pare, problema valutei. Trebuie să plătim mari sume de bani pentru importul de utilaj și piese de rezervă. Nu disperăm însă.

Apoi Zet Haidar m-a condus prin secții, unde mi-am putut da seama că muncitorii se simt adevărații stăpîni ai combinatului. Împună cu întregul popor, care acum nouăsprezece ani i-a silit pe ocupanții străini să părăsească țara, ei sînt hotărîți să construiască o viață nouă. Acesta este fundalul prefacerilor care au loc astăzi în Siria.

I. Beliaev

TAHITI

După 172 de ani din nou... la drum

Tahiti, pitoreasca insulă din Oceanul Pacific, ale cărei splendide peisaje i-au inspirat lui Gauguin tablouri nemuritoare, este cea mai mare fișie de uscat din grupul de Insule ale Societății. Insulă de origine vulcanică, cu o suprafață de 1037 de kilometri pătrați, Tahiti e alcătuită din două masive muntoase, legate între ele prin-

echipajul, fermecat de natura generoasă și de liniștea din Tahiti, s-a împărțit în două grupuri adverse. În cele din urmă au ieșit biruitori cei care voiau să se întorc în insulă. Căpitanul Blay și cu 18 partizani ai lui au fost coboriți într-o mică ambarcațiune și lăsați în voia valurilor iar marinarii răzvrățiți s-au stabilit pe

Dansatoare din Tahiti

tr-un istm îngust, de circa doi kilometri. Muntele Orohena, punctul cel mai înalt din Tahiti, are 2237 de metri. Datorită climatei tropicale, în insulă cresc cocotieri, banani, citrice, trestie de zahăr, vanilie și ananas.

Populația băstinașă din insulă face parte din grupul polinezienilor. Pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, cînd a început colonizarea europeană, tahitiienii se aflau pe o treaptă de civilizație mai înaltă decît a celorlalți polinezieni. În cursul luptei pentru împărțirea coloniilor din Oceania, mai exact în 1842, insula a fost ocupată de Franța. Devenind dependenți de piața capitalistă, tahitiienii s-au văzut nevoiți să muncească pe plantații. Satele, așezate în special de-a lungul coastelor, au case în formă ovală cu pereți construiți din bambus și acoperite cu rogojini împletite din frunze.

În ultimii ani insula a atras din nou luarea aminte a amatorilor de aventuri pe mare, datorită reînvierii unui celebru episod din istoria ei.

Toată lumea cunoaște peripețiile prin care a trecut corabia cu pinze engleză „Bounty”, care în 1787, din ordinul regelui George al III-lea al Angliei, a plecat să aducă din Tahiti puieți de arbori de pîine spre a-i cultiva pe plantațiile regale din Indiile de vest. Se spune că vasul a rătăcit multă vreme pe mare, circa unsprezece luni, pînă să poată arunca în sfîrșit ancora la fîrșmul mult căutatei insule, din pricină că n-a putut urma cursul stabilit inițial, care prevedea străbaterea Oceanului Atlantic, înconjurarea capului Horn și apoi, prin Pacific, spre Tahiti. Cumplitele furtuni și viscole care bîntuiau în regiunea capului Horn au zvrilit corabia spre sud, în împărăția de gheață a Antarctidei. De aceea William Blay, căpitanul navei, a hotărît să schimbe direcția prin sudul Atlanticului, pe lângă capul Bunei Speranțe și fîrșurile Australiei, ocolind perșidele recife de corali din mările sudului...

După ce a rămas ancorată aproape jumătate de an la fîrșmul splendidei insule, corabia a pornit din nou la drum. Dar

mult râvnita fișie de uscat. Mai tîrziu unii dintre ei, cu soții tahitiene și copii, au plecat în insula Pitcairn. Iar acolo, într-un golf izolat, corabia „Bounty” a fost scufundată.

În 1957, un ziarist american, perseverent cercetător al istoriei ambarcațiunii răzvrătite, a descoperit pe fundul unui golf din insula Pitcairn urmele legendarei „Bounty”. Interesul față de străvechea întâmplare pe mare a izbucnit cu o nouă forță. După cîțiva ani, la comanda unei companii cinematografice, în Canada, La Lunenburg, a fost construit un nou „Bounty” care urma să joace rolul principal într-un film de aventuri.

În felul acesta, „Bounty-2”, care era de parte de a fi o copie fidelă a tizei ei, a plecat la drum cu un echipaj de 26 de inși. Călătoria făcută prin Canalul Panama, care pe vremea lui Blay nu exista nici măcar în proiect, a durat, însă, numai 20 de zile și a fost cu 19759 de mile mai scurtă decît prima, întreprinsă în urmă cu 172 de ani.

M. Savelieva

CANADA

Probleme la ordinea zilei

La Ottawa, primăvara bate la ușă; au început să se facă simțite primele semne. Hainele groase de iarnă au dispărut din vitrinele magazinelor, în locul lor au apărut rochii în culori tari și pălării de damă roz, albastru și oranj. În pădurile din preajmă au început să se înalțe primele

șuvițe de fum: se recoltează sucul de arțar, din care se prepară un sirop aromat. În sfîrșit, afișele anunță spectacolele unei mici trupe de teatru care prezintă o revistă satirică inspirată din viața Canadei: „Dezghet de primăvară. 1965”.

Federația canadiană își întîmpină cea de a 98-a primăvară. Ce va aduce ea locuitorilor țării: bucurii, greutăți, noi probleme? Se pare că și una și alta. În același timp, țara se pregătește să sărbătorească o sută de ani de la înființarea federației. Evenimentul va fi marcat în primul rînd de deschiderea unei expoziții mondiale la Montreal. Lucrările de creare a unor insule artificiale pentru amenajarea pavilioanelor sînt în toi.

Prefacerile politice, economice și sociale din lume au atins și Canada, țară izolată din punct de vedere geografic și cu o populație relativ mică (circa douăzeci de milioane de locuitori). Principala problemă în jurul căreia se poartă acum discuții aprinse este: va avea țara o fizionomie națională bine conturată sau va continua procesul de „americanizare”.

Oricum, un lucru e limpede; intensificarea penetrației economice a S.U.A. în Canada, influența exercitată de politica și cultura americană stîrnesc o vie îngrijorare în cercuri destul de largi ale opiniei publice canadiene. Conform unor date recente, monopolurile americane controlează 62 la sută din industria petroliferă și a gazelor, 51 la sută din industria extractivă, 35 la sută din industria hîrtiei, 45 la sută din industria prelucrătoare, 50 la sută din industria chimică, construcția de mașini electrice și agricole, aproape toată industria de automobile și de cauciuc. Investițiile de capital străin au atins o cifră uluitoare, echivalentă cu 64 la sută din valoarea întregii producții naționale a Canadei.

Canadienii discută mult o lucrare recent apărută sub titlul „Perspective de transformări: propuneri pentru viitor”. Volumul e o culegere de articole sau, mai exact, de studii datorate unui mare grup de tineri profesori de la Universitatea din Toronto. Profesorul de filozofie David Hutcher, bunăoară, propune: „Canada poate și trebuie să renunțe la arma nucleară pe care o controlează parțial. După realizarea acestui pas, imbinat, poate, cu retragerea trupelor sale din Europa, Canada ar putea să lanseze un apel pentru crearea unui club al țărilor nenucleare”. Iar profesorul Rotstein se pronunță pentru extinderea comerțului cu țările socialiste.

...Dar să revenim la Ottawa, care e capitala țării din 1867. Totuși, nici astăzi orașul nu are, de fapt, industrie, în afară de o mică fabrică de prelucrare a lemnului. Chiar și numărul de locuitori — circa 400 000 — arată că Ottawa a rămas un centru pur administrativ. Totul e legat în special de activitatea guvernului, Parlamentului și instituțiilor publice. E al doilea an de cînd Camera Comunelor ține, cu mici întreruperi, ședințe consecutive dar rezultate practice nu se văd. În cele 250 de zile de dezbateri neîntrerupte au fost aprobate numai noul drapel al Canadei și un plan în legătură cu dreptul la pensii.

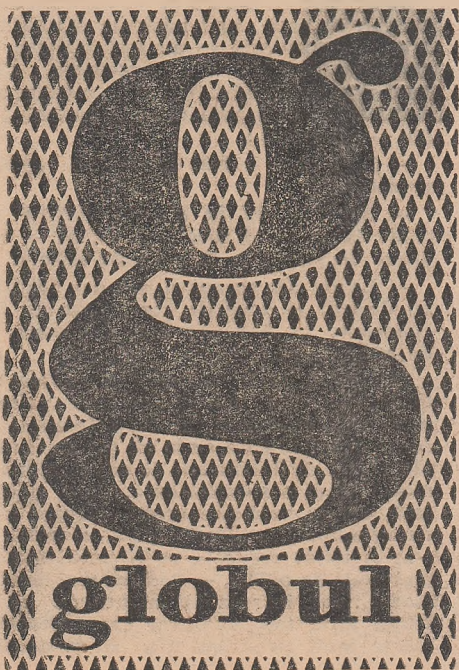
Între timp zările se întrebă dacă vor avea loc, sau nu, alegeri naționale extraordinare. Mai întîi s-a vorbit de luna iunie dar acum se agită o altă dată: octombrie — noiembrie 1965. Așa cum a arătat ministrul de justiție, primul ministru Pearson va fixa alegeri „numai în caz de

În Canada au fost descoperite bogate zăcămintele de uraniu, care au atras prospectorii pînă în nordul îndepărtat

strictă necesitate și dacă ne vor sili forțele opoziției”. După opinia ziaristilor, conducerile ambelor partide principale, liberal și conservator, înțeleg de fapt că în actualele condiții nu-și vor putea asigura majoritățile electorale. Referindu-se la cauzele acestei crize politice, Peter Newman, comentator al ziarului „Toronto Daily Star”, a afirmat că partidul conservator și-a pierdut încrederea majorității poporului iar liberalii nu și-au putut-o câștiga. „Care-i situația în Canada? Aproximativ nimeni dintre noi nu știe exact cum să răspundă la această întrebare simplă” — nota un recent editorial al ziarului „Journal” din Ottawa. Și se pare că ziarul oglindește destul de exact actuala stare de spirit a canadienilor.

V. Ozerov

PATENTE

Inventivitatea
inventatorilor

Inventatorii obișnuiesc să spună că în secolul atomic nu-i nici o scofală să inventezi o bicicletă. Și într-adevăr, imaginația inventatorilor din zilele noastre a ocolit acest vehicul concentrându-se, în schimb, asupra... geamantanului.

Să începem cu geamantanul inventatorului A. Polkov. Pe lângă destinația-i obișnuită, el poate fi transformat cu ușurință în barcă, cort sau pat. Pe un dispozitiv anume excursioniștii își pot fierbe ceai sau cafea.

Geamantanul lui A. Folga se metamorfozează în servietă, rucsac sau cufăr. Este, prin urmare, net inferior primului tip de geamantan, căci nu rezistă nici la cel mai banal naufragiu. Există, însă, un brevet pentru un geamantan ermetic în care lucrurile rămân perfect uscate chiar dacă nimeresc pe fundul mării...

Nesfârșite sînt variantele geamantanului-bucătărie, geamantanului-sufragerie, geamantanului-lavabou, frizerie etc. etc. Nu mai puțin numeroase sînt și geamantanele-semnalizator. Inzestrate cu dispozitive mecanice, pneumatice, electrice, ele își avertizează stăpînii, prin tot felul de semnale, în cazul cînd sînt înstrăinate.

Și acum o altă categorie de invenții: bastoanele. Să presupunem că în excursie v-ați rănit și aveți nevoie de o injecție antitetanică. Vă salvează bastonul-policlinică, realizat de inventatorul A. Piller. Desurubînd măciucia miraculosului baston găsiți în interior un sterilizator, o spirtie-

ră, un vas pentru o eventuală diluare a medicamentelor și, desigur, tot felul de preparate farmaceutice.

Bastonul-geografie al lui G. Isaak vă ajută să vă orientați în locuri necunoscute, căci e prevăzut cu hărți și busolă. Bastonul-tabacheră e destinat celor ce nu s-au lăsat încă de fumat, fiind prevăzut cu un sistem semiautomat de „catapultare” a patru țigări odată! Inventatorul M. Zvonariov a creat un baston cu joc de dame: tabla, demontabilă, se află în interiorul bastonului iar piesele sînt înșirate de-a lungul lui ca mărgelile.

La începutul secolului nostru a fost eliberat un brevet pentru un baston-ochelari (!). Descriindu-și invenția, autorul afirmă că acest gen de ochelari „va reduce considerabil efortul depus pentru examinarea trecătorilor în toate detaliile”.

I. Elșanski

BIOGRAFII

Strămoșii sporturilor

Monumente de artă ajunse pînă la noi din adîncul veacurilor vorbesc despre originea schiurilor, fotbalului, hocheiului. Astfel, în câteva localități din Karelia au fost descoperite desene rupestre din milenii III-II î.e.n. și înfățișînd schiori vînzînd cerbi, plimbîndu-se sau respingînd atacurile altor triburi. Artiștii antici i-au zugrăvit alunecînd pe niște schiuri scurte și ajutîndu-se cu un singur bâț, pentru a avea liberă mîna în care țineau arcul.

dezaprobarea față de „patima aceasta nebunescă și deșănțată” care distrage ti-

neretul de la exercițiile cu arbaleta subminînd, astfel, puterea militară a Britaniei. Există, însă, în colecția Ermitajului un vas din secolul IV î.e.n. și găsit cu prilejul săpăturilor de la Olbia (în apropierea actualului sat Parutino, de pe Nipru), pe care e pictat un episod dintr-un meci de fotbal. Cine sînt jucătorii? Grecii antici cunoșteau un joc ce se desfășura în condiții asemănătoare cu fotbalul din zilele

noastre: două echipe își disputau o minge, așezată inițial pe linia ce împărțea terenul în două părți, străduindu-se să o arunce, prin orice mijloace, dincolo de o altă linie, trasă îndărătul fiecărei echipe.

Grecii au transmis jocul romanilor, care-l practicau ca un excelent mijloc de călire fizică mai cu seamă în armată. La rîndul lor, legiunile romane au răspîndit jocul cu mingea printre alte popoare. Se știe, de pildă, că în secolul al III-lea populația orașului englez Derby a organizat asemenea jocuri în cinstea victoriei asupra romanilor. Prin urmare, competițiile au avut loc cam cu o mie de ani înainte de actul regelui Eduard.

În sfîrșit, cîteva cuvinte despre hocheiul pe iarbă. Un vechi basorelief grec, descoperit la Atena, înfățișează o scenă din acest joc. Istoria n-a păstrat amănunțite despre evoluția hocheiului pe iarbă. Se știe, însă, că în secolul II e.n. irlandezii îl jucasu cu pasiune. Putem, deci, presupune că hocheiul a cunoscut o dezvoltare asemănătoare cu aceea a fotbalului.

V. Brabici

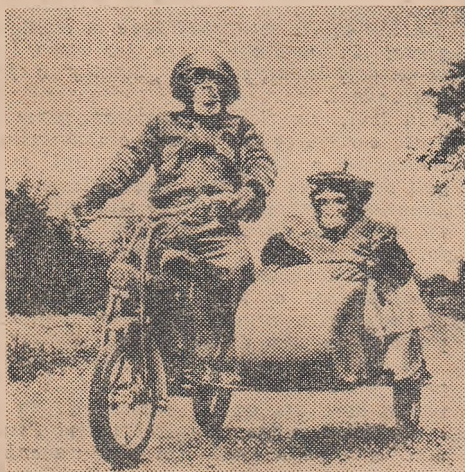
Colaborator științific al muzeului Ermitaj

AH ANIMALELE!

Maimuțele vorbesc?

În fiecare an, Societatea americană pentru dezvoltarea științei ține un congres consacrat celor mai noi descoperiri din lunile precedente, considerate ca deschizînd perspectivele cele mai revoluționare. Anul acesta, congresul s-a ținut la Montreal, în Canada iar subiectul a fost... maimuța.

De la Darwin încoace se știe că maimuța și omul țin de același arbore genealogic. Dar abia în 1934 savantul Carpen-ter a avut ideea să studieze viața acestor rubedenii ale noastre. Astăzi în S.U.A.

Doi motocicliști neobișnuiți

funcționează șapte centre de studiu a maimuțelor, Franța proiectează să înființeze trei centre — unul în Gabon, altul în Corsica și un al treilea în Madagascar etc., etc.

De ce acest interes subit pentru maimuțe? Simiologii au ajuns, se pare, la concluzia că studiul maimuțelor, analiza structurii sociale a diverselor triburi de maimuțe și mai cu seamă, cercetarea „limbajului” lor ar fi capitale pentru înțelegerea originii primelor forme de societate umană. Și pînă acum se știa, desigur, că maimuțele cele mai evoluate pot curăța, de pildă, o ramură de copac, rupînd toate frunzele, spre a scocorî în cuiburile de termite. Sau că o seamă de maimuțe utilizează mușchii de copaci ca burete pentru a capta apa adunată în scorburi. Dar nimeni nu le recunoștea capacitatea de „a vorbi”. Congresul de la Montreal a hotărît însă: maimuțele vorbesc! Chiar dacă nu le auzim. Dat fiind că, spre deo-

sebiră de oameni, ele se servesc de ultrasunete pe care urechea noastră nu le percepe.

Și dacă e să luăm drept bune concluziile amintitului conclave, „graiul” simiesc ar fi chiar de o excepțională diversitate.

Cele mai puțin evaluate maimuțe s-ar servi drept „limbaj” mai ales de... miros. Ele au la brațe niște glande cutanate care secretă o substanță utilizată pentru a marca limitele teritoriului lor și diferite puncte de reper. Toate grupurile folosesc apoi, se pare, mijloace vizuale: semnali-zări cu coada, clătînări ale capului, schimbări de culoare în timpul ciclurilor sexuale. La cele mai evolute specii ar exista, însă, o interacțiune a vizualului cu auditivul.

Mulțumită unor metode moderne ca: aparate de filmat cuplate cu magnetofone, sonograme, înregistrări magnetice transmise pe hîrtie etc., s-a putut analiza și interpreta un mare număr de categorii de sunete. Și, ce-i mai important, s-a constatat utilizarea unei game de ultrasunete nebanuite pînă atunci. Aceste semnale ar avea o funcție socială, slujind la transmiterea către grup a senzațiilor încercate de unul din membrii săi.

Curajosul căpitan

Australianul Luger, de profesie morar, ședea într-o zi, cu undița în mîna, pe malul unui riu de munte. Deodată apa se involbură și Luger văzu un păstrăv mare, de toată frumusețea, care înota spre el, împotriva curentului. Temîndu-se să nu-l sperie, Luger îi întinse cu multe precauții o rîmă. Păstrăvul o observă, se îndreptă îndrăzneț spre pescar, sări din apă și apucă rîma.

În ziua aceea Luger n-a prins nici un pește, căci toate rîmele le-a... dăruit păstrăvului.

A doua zi peștele s-a înfățișat din nou ca să-și primească porția de rîme. A treia și a patra zi la fel. Așa a început prietenia dintre morar și păstrăv.

Luger l-a botezat „Căpitanul”. Omul n-a încercat nici o dată să-l prindă iar peștele îi arăta o încredere totală.

Ospătîndu-se cu rația zilnică de rîme, Căpitanul începea să se zben-guie prin apă. Îi plăcea să fie mîngîiat și înțelegea ce i se cerea. Sărea, ca un delfin dresat, peste obstacole, descriînd paranteze prelungi deasupra apei, după care înota glonț spre rîma ce-l aștepta drept răs-plată. Peștele știa să deslușească inflexiunile vocii lui Luger, se apropia cînd era chemat, se depărta cînd i se porunca. Se juca îndelung cu mîna pescarului.

Sfîrșitul poveștii? Păstrăvul a început să vină la locul de întîlnire însoțit de alți semeni ai lui. În momentul de față, în bazinul pe care Luger l-a construit într-o adîncitură a malului, trăiesc 20 de păstrăvi. Luger le-a dat nume iar peștii vădesc multă dragoste pentru prietenul și stăpînul lor.

(Din Vokrug sveta)

DE PRETUTINDENI

Reclamă... la telefon

Un simplu apel telefonic, un număr de cod și, începînd de pe la mijlocul lunii ianuarie a acestui an, medicii din Paris și din regiunea pariziană pot lua zilnic cunoștință de ultimele noutăți medicale.

Înregistrată pe o bandă magnetică, această „revistă” medicală sui-generis cuprinde în total cinci sute de cuvinte iar „lectura” ei durează trei minute jumătate. Rezervată numai pentru medici, „revista” poate fi consultată pînă la ora 9 seară. În fiecare zi, esculapii parizieni beneficiază de o nouă bandă.

La drept vorbind, însă, ideea s-a născut în S.U.A. Constatînd că medicii americani citesc din ce în ce mai puțin revistele profesionale, care se îngrămădesc în vrafuri nerăsoite pe birourile lor, o mare întreprindere de produse farmaceutice a imaginat acest mijloc de stimulare a publicității sale. Un medic francez, care a luat cunoștință la fața locului de originalul sistem de reclamă, a hotărît să-l transplanteze în Franța, unde a creat o societate ce afirmă, însă, că nu are în vedere decît progresul științei. Fabricanții de produse pot, însă, achiziționa un anumit „timp de reclamă”, ca la radio. După cite afirmă organizatorul, un anunț publicitar de 40 de secunde este suficient spre a acoperi toate cheluielile dintr-o zi. De obicei, însă, sînt mai multe anunțuri publicitare...

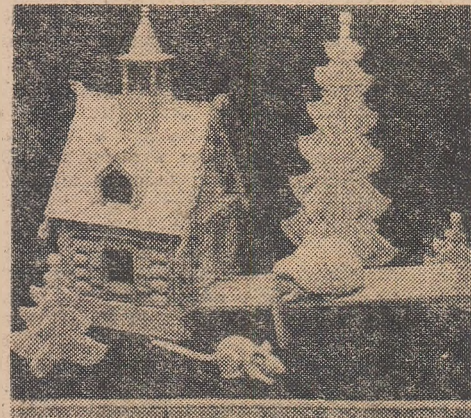
V. Strogunov

Dacă Diogene
ar trăi...

La sfîrșitul secolului trecut în Ungaria a fost construit un butoi cu o capacitate de 100.000 de litri. Afla doar că butoiul gigant nu conținea vin sau altă băutură ci un restaurant. Dar pe lista recordurilor deținute de dogari figurează și alte mostre. La Chicago, de pildă, a fost confecționat un butoi cu o capacitate de 200.000 de litri, destinat unei expoziții internaționale. Iar pentru a umple butoiul construit în 1725 la comanda regelui August al Saxoniei, era nevoie de 254.000 de litri de vin!

Campionul mondial al butoaielor se află, însă, în orașul argentinian Mendoza și numără 300.000 de litri. În aceeași localitate există și cîteva butoaie de peste 100.000 de litri. Spre aceste butoaie curg prin țevi suspendate pe stîlpi înalți de patru metri adevărate rîuri de vin. În 24 de ore deasupra trotuarelor din Mendoza sînt transportați 1.500.000 de litri de vin. Butoaiele s-au dovedit însă neindestulătoare pentru a primi torentul neseecat de vin. În ajutorul lor au venit rezervoare gigantice din beton armat, dintre care unul are o capacitate de 1.112.400 de litri.

(Din „Nedelea”)

Frîntură de basm realizată de copii, din
piese separate...

Stiloul are

800 de ani?

Săliile Matenadaranului — bibliotecă din Erevan în care sînt păstrate manuscrise armene străvechi — au fost vizitate de curînd de oaspeții din Argentina. Cînd unul din turiști și-a scos din buzunar stiloul pentru a-și nota ceva în carnet, ghidul l-a întrebat:

— Știți cînd a fost inventată „penița veșnică”?

— Bănuiesc că în secolul nostru sau poate la sfîrșitul secolului trecut — răspunse oaspețele după o scurtă ezitare.

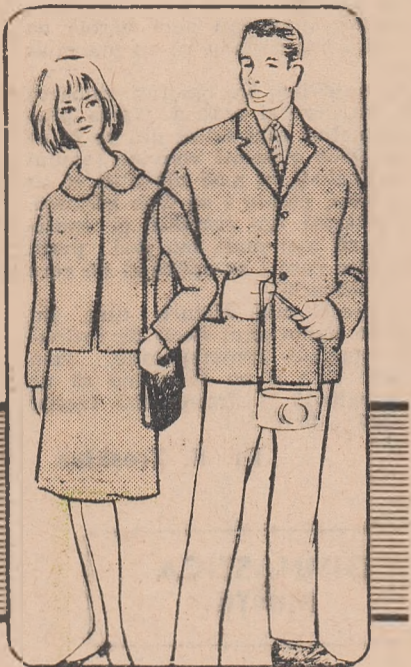
— La fel am crezut și noi, dar am aflat nu demult că tocurile rezervoare au fost cunoscute în Armenia încă de acum 800 de ani.

Turistului i s-a arătat un manuscris datînd din anul 1166 care conține primele informații despre stilou. Le-a furnizat di- acul Stepanos care scria că pentru a umple o filă de manuscris îi era de ajuns să moaie locul o singură dată. Din păcate, însă, nu se vorbește nimic despre construcția tocului. „Dacă pînă la urmă nu s-ar fi uscat cerneala aș fi putut scrie și mai mult de o filă...”, declară mai departe diacul. Iar într-un alt manuscris se găsește schița unui toc rezervor care seamănă foarte mult cu stiloul din zilele noastre.

Important !

Organizațiile comerciale din Capitală au pus în vânzare cu plata și în **RATE**, un bogat sortiment de confecții și tricotate din bumbac, in, lână, tergal uni și mătase pentru bărbați și femei, la magazinele :

Str. Lipscani 76
Str. Bărăției nr. 31 „Vulturul de Mare”
Cal. Victoriei 21
Bd. Duca 1—3
Bd. Muncii 90
Șos. Mihai Bravu nr. 1
Cal. Griviței bloc H
Bd. Bucureștii Noi

Cooperativa „IGIENA“

Sediul central : București
Str. Dr. Pasteur 60
Telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente : naturale, reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălătul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

CADOURI

PLĂCUTE
LITILE
IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
LICHIDR, CAFEA ETC.
VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI

PRODUSE DE
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FAIANTĂ
SIGHEȘOARA

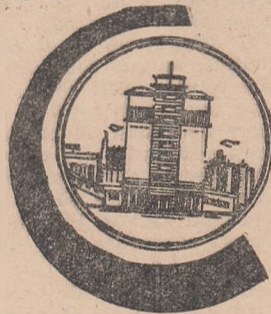
Secretul unei danturi sănătoase este
FOLOSIREA ZILNICĂ A PASTEI ȘI PERIEI DE DINȚI

Pastele de dinți: DOINA — DIADENT — CLOROFILA —
CHLORODONT — NIVEA — MENTA — PRIMĂVARA —
ODOL — MĂRGĂRITAR

— curăță — albesc — dezinfectează
— înfrumusețează dantura dv,

La magazinele COOPERATIVELOR DE CONSUM
găsiți pasta de dinți preferată

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON : 207.
oferă spre vânzare :

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
STICLARIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA ME-
DICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA
ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA
FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA
HÎRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS
2062/1961
**DAMIGENE
DE STICLĂ**
A 50L. DIN
STOC SUPRA-
NORMATIV

Atențiune !

Organizațiile comerciale din Capitală au pus în vânzare cu plata și în **RATE** noi sortimente de confecții din bumbac, lână și mătase pentru copii și adolescenți, la magazinele :

Cal. Victoriei 21
Bd. Duca 1—3
Bd. Muncii 90
Șos. Mihai Bravu 1
Cal. Griviței bloc H
Bd. Bucureștii Noi
Cal. Griviței 354 „Aș-
chiuță”
Str. Bărăției 31 „Vulturul
de Mare”

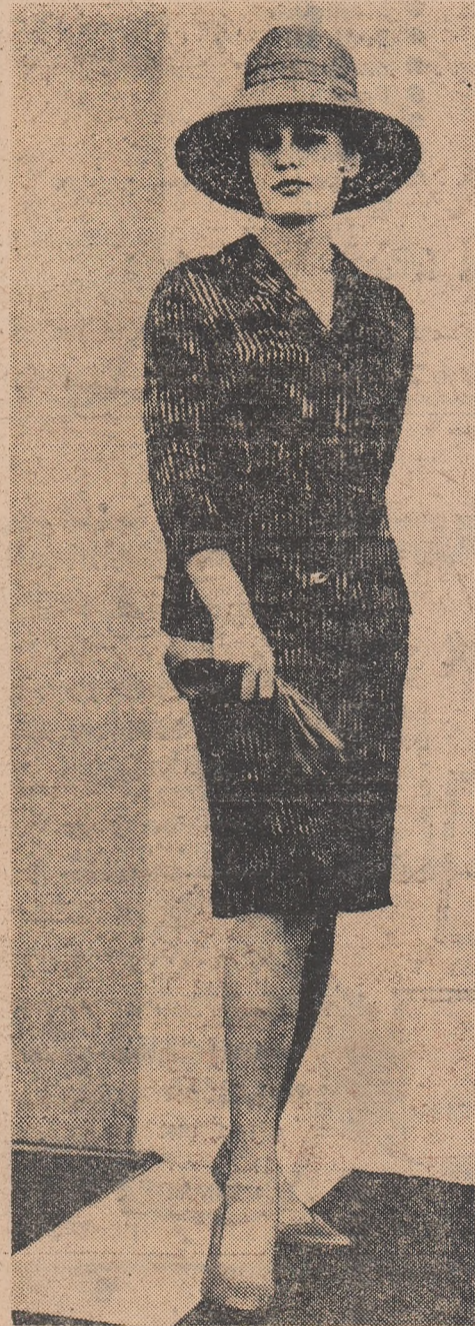
Liniile primăverii

A venit — în sfârșit! — primăvara, vremea înfloririi. Ce propun pentru acest sezon creatorii de modă din Uniunea Sovietică?

Moda actuală — precizează ei — nu mai este așa de capricioasă ca înainte. Ea a căpătat o anumită constanță. Așa încât noutăți senzaționale nu se vor înregistra nici în acest sezon.

Ca și până acum, sint moderne două siluete de bază: dreaptă și ajustată. Și în această privință se va purta foarte mult comodul și atât de practicul comple, care a devenit popular în aproape toate țările. Această ținută vestimentară e potrivită și pentru dimineața și pentru seara. Compleul poate fi compus din două sau trei piese. De exemplu rochii și jachete. Fustă, bluză și jachetă. În unele cazuri jacheta poate fi înlocuită cu o vestă.

Foarte modernă este combinația de stofă uni și policromă. De exemplu, o rochie

Ansamblu elegant de primăvară

uni și o jachetă în mai multe culori, în același ton sau în tonuri contrastante.

În genere, contrastele sînt la modă nu numai în gama coloristică, ci și în ce privește țesătura stoffei. Să zicem, rochia dintr-un material mai grosolan iar jacheta, dimpotrivă, dintr-o țesătură fină.

O caracteristică a modelului actual sînt liniile verticale. Ele alungesc silueta, îi dau eleganță și distincție.

BUNE PENTRU TOȚI

O lingură de miere

În primul rînd e foarte gustoasă, veți spune. Dar gustul plăcut e departe de a fi singura calitate. Mierea nu trebuie să lipsească din nici o casă. Ea înseamnă izvor de vitamine (B₂, B₆, C) și de energie (într-o sută de grame sînt 315 calorii). Mierea face pielea mai fină, mai elastică (recomandăm femeilor să o folosească în compoziția măștilor) și este un foarte plăcut și eficient mijloc laxativ.

Încă în vechea Grece și la Roma mierea era socotită cel mai bun mijloc pentru un somn odihnitor. Deci, înainte de culcare, luați o lingură de miere!

I. Toșev

În gospodărie

• Pentru ca obiectele de argint sau din alte metale să nu se înnegrească, ungeți-le cu un strat subțire de vaselină.

• Lentilele ochelarilor se șterg foarte bine dacă folosiți săpunul de glicerină, apoi o cârpă uscată.

• Dacă în apa în care fierbe peștele adăugați puțin lapte proaspăt, dispăre mirosul puternic iar peștele devine mai gustos.

• Pentru ca poșeta și pantofii de lac să nu crape trebuie unși cu glicerină.

COSMETICĂ

Frumusețea începe la... 40 de ani

Fără doar și poate, 40 de ani este o vîrstă căreia trebuie — cum se spune — „să-i dăm atenție“. Există câteva precepte de ordin igienic, psihic și... cosmetic care trebuie neapărat respectate.

Ați observat desigur că tenul femeilor nervoase, emotive, agitate tot timpul îmbătrînește mai repede decît cel al femeilor calme, care „nu-și pun totul la inimă“. Pentru că, spre deosebire de bărbați, femeile au vîrsta sistemului lor nervos. Soluția problemei devine atunci cît se poate de simplă: înainte de toate să ne menținem intact sistemul nervos. Pentru aceasta, câteva sfaturi cosmetice de igienă... nervoasă:

1. **Odihna.** Opt-nouă ore de somn pe noapte sînt suficiente chiar și pentru firiile mai nervoase. Nu știți să dormiți? Nu-i nimic, puteți învăța. Relaxarea este de fapt o „știință“ care se însușește prin voința de a-ți păstra echilibrul moral.

2. **Dezintoxicarea.** Multe femei consideră că nu pot trăi (și bineînțeles nici dormi!) fără o mică pilulă „deconectantă“. Folosirea tranchilizantelor și deconectantelor a degenerat astfel într-un fel de toxicomanie; ele nu numai că nu aduc nici un folos, dar epuizează treptat vigoarea, energia. Vă sfătuiesc deci să scădeți progresiv doza și pînă la urmă să înlocuiți meprobamatul cu o scurtă plimbare vespérală sau cu o baie prelungită și cu câteva exerciții de gimnastică matinală. Dimineața apoi rația zilnică de țigări, cafea, alcool, cu care socoteați că v-ați obișnuit. Alegeți-vă o alimentație echilibrată, sănătoasă, bogată în proteine, săruri minerale, vitamine, îndeosebi vitaminele A și C (legume verzi, fructe, lactate, carne friptă și pește și mai puține grăsimi, dulciuri, făinoase, ouă). Dacă trebuie să dați jos câteva kilograme, învățați valoarea calorică a fiecărui aliment și calculați-vă regimul alimentar în jurul a 1500—2000 calorii zilnic.

Pentru îmbunătățire, un burete aspru uscat sau udat cu alcool este un izvor de sănătate și de frumusețe pentru corpul dv. Fricțiunile favorizează circulația sîngelui și previn celulitele și piodermitile. La cele de mai sus se adaugă, în locul oricărui medicament care slăbește, cinci-zece minute de gimnastică matinală după radio sau după figurile dintr-un manual.

3. **Băile și masajele** sînt la fel de importante ca și gimnastica. Dacă aveți o circulație periferică vicioasă, simțiți greutate în picioare, aveți varice etc., faceți zilnic, timp de 15 minute, cîte o baie răcoasă (36°), în care dizolvați jumătate de kg bicarbonat de sodiu și 100 g alaiun. Aceste băi tonifică, destind, activează circulația și elimină toxinele. Dacă nu aveți timp de baie, lăsați să curgă cinci minute un jet de apă caldă de la duș de-a lungul șirii spinării. Cît despre masaj, înțelepciunea ne dictează ca la 40 de ani, mai cu seamă cînd ducem o viață sedentară, să ne rezervăm din bugetul nostru suma necesară pentru una-două ședințe de masaj pe săptămîină cu o maseuză calificată. Decît un masaj rău făcut, mai bine deloc.

4. **Sportul.** După 40 de ani, două sporturi sînt recomandabile pentru a nemerita în formă: mersul pe jos și înotul. Fiecare că nici tenisul, schiul, călăria nu sînt contraindicate, dar aceste sporturi cer curaj, agilitate și un surplus de efort, însușiri pe care nu oricine este dispus să le dovedească.

Și acum „inamicul nr. 1“, care tulbură somnul multor femei:

Ridurile. Cum să le prevenim? Știți desigur că epidermele uscate, cu tendință la deshidratare, îmbătrînesc mai repede decît epidermele grase, mai „solide“. A preveni ridurile, înseamnă nu numai a îngriji cu atenție pielea, dar și a conserva tonicitatea mușchilor mai profunzi. Masajul facial, de la mișcările de mîngiere pînă la masajul frămîntat și ciupit, pianotat, tapotat și fricționat ajută la menținerea supleții pielii și mărește tonicitatea mușchilor ei.

Gimnastica facială vă va apăsa mult timp de riduri. Dimineața și seara, amuzîndu-vă în fața oglinzii, faceți de vreo 12 ori U și X exagerînd la maximum mișcările buzelor. Împingeți apoi bărbia cu dosul minii, împotriva vîntului și cit mai mult cu putință.

Cremele nutritive. Nu ignorați valoarea cremelor nutritive și antirid. Gama produselor cosmetice este astăzi din ce în ce mai mare. Dacă o cremă convine tenului dv., n-o schimbați în mod nejustificat cu un nou produs, căruia i se face reclamă. Fiecare epidermă are reacțiile ei specifice și acceptă mai mult sau mai puțin bine substanța care i se aplică și pe care trebuie s-o absoarbă.

Urmînd aceste mici sfaturi, care țin mai mult de bunul simț decît de rafinatele cosmetice contemporane, vom putea spune fără a ne fi rușine să ne privim în oglindă că frumusețea începe într-adevăr la... 40 de ani!

Dr. E. Treskina

GIMNASTICA MÎNȚII

Moneda

— Un oarecare David Lippart — i s-a raportat de dimineață inspectorului Werner — a făcut plîngere la poliție că i-a dispărut o monedă veche și foarte scumpă. Lippart are o excelentă colecție de rarități numismatice. A achiziționat moneda cu pricina abia de cîteva zile, dar a căutat-o cîteva ani. Era foarte fericit. Cei doi frați, cu care locuiește împreună, îl invidiau. Și ei sînt colecționari. Cel mare, Frederic, este filatelista, cel mic, Erasmus, bibliofil. Toate cele trei colecții se află în salon. Cheile de la dulapuri și vitrine sînt încuiate în sertarul biroului; singura cheie de la acest sertar este păstrată într-o vază care stă pe cîmin. Aseară David a primit vizita unui oarecare Johnson, și el colecționar de monede. Moneda cea rară l-a tentat așa de tare pe Johnson încît a vrut să o cumpere pe loc. David a refuzat să o vîndă. Azi dimineață Johnson a repetat propunerea la telefon. Dar David l-a refu-

zat din nou. După ce a pus receptorul în furcă s-a dus la vitrină să-și mai admire o dată comoara... dar locul monedei era gol. Vitrina fusese deschisă cu cheia, căci broasca nu era stricată.

— Amprente digitale? — se interesă inspectorul.

— Niciuna. Toate locurile unde le-am fi putut găsi: mobila din salon, clanțele ușilor, căminul — au fost șterse cu grijă. Frederic Lippart susține că nu știe nimic.

Erasmus a plecat de dimineață, încă înainte de a se descoperi furtul, așa că nu l-am putut ancheta.

— Știu cine a furat moneda — rosti inspectorul după ce ascultase atent relatarea.

Cine?

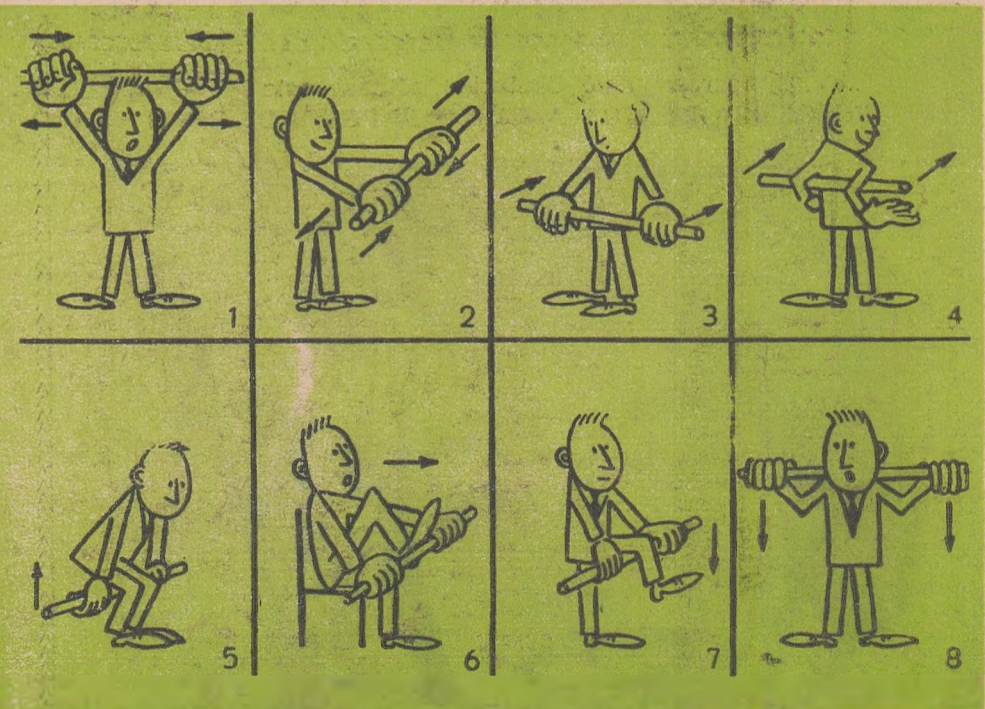
— Cei doi frați erau ușor explicabile.

Johnson. Numai el avea motive să nu

(După „Znanie-Sila“)

GIMNASTICĂ

Imobilitate!

Gimnastica și imobilitatea par două noțiuni incompatibile. Dar exercițiile pe care vi le recomandăm se execută, totuși, într-o deplină nemiscare, cu ajutorul unui băț lung de 115—150 centimetri. Săgețile de pe desen indică direcția efortului executantului.

1. Picioarele depărtate la lățimea umerilor, bățul deasupra capului. Fără a mișca mințile, faceți efortul de a le duce în afară și înăuntru.

2. Acest exercițiu se deosebește de primul doar prin poziția diferită a minților.

3. Ținînd bățul așa cum se arată în desen, apăsați-l pe abdomenul contractat,

opunînd astfel efortul brațelor celui al mușchilor abdominali.

4. Brațele îndoit deuse la spate. Încercați să „îrîngeți“ bățul.

5. În acest exercițiu, brațele încordate au de suportat greutatea corpului dv.

6. Cu piciorul stîng și cu cel drept, alternativ, încercați să împingeți bățul înainte.

7. Prindeți bățul sub piciorul îndoit. Încercați să atingeți podeaua cu talpa, opunînd efortului piciorului încordarea maximă a brațelor.

8. Bățul la spate, pe umeri. Încercați să-l lăsați în jos.